

СХВАЛЕНО
Протокол засідання
педагогічної ради
Ліцею № 3
Охтирської міської ради
Сумської області
від 29.08.2024 № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
Ліцею № 3 Охтирської міської
ради Сумської області
29.08.2024 № 155-о

Освітня програма
Ліцею № 3
Охтирської міської ради Сумської області
на 2024/2025 навчальний рік

ЗМІСТ

Назва розділу	Стор.
ВСТУП	3-9
РОЗДІЛ I. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.	10
РОЗДІЛ II. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.	11-31
РОЗДІЛ III. Навчальний план, що передбачає перерозподіл годин між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими предметами	32-33
РОЗДІЛ IV. Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм. Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями.	34-76
РОЗДІЛ V. Форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.	77-92
РОЗДІЛ VI. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.	93-94
Додатки №№ 1-23	

ВСТУП

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту», статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту»: «Освітня програма - єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання».

Ліцей № 3 Охтирської міської ради Сумської області у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, іншими нормативно-правовими актами, Статутом закладу освіти.

Освітня програма Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області є наскрізною, охоплює освіту на I (початкова освіта), II (базова середня освіта) та III (профільна середня освіта) ступенях навчання.

Програма кожного рівня навчання у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їхньої реалізації. Таким чином, вона визначає єдність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти, спрямованих на досягнення прогнозованого результату діяльності школи.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Головними завданнями закладу освіти є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості здобувача освіти, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;

- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Саме виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням закладу освіти.

Ліцей несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

У відповідності до чинного законодавства ліцей здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь - початкова освіта;

II ступінь - базова середня освіта;

III ступінь - профільна середня освіта.

На кожному рівні повної загальної середньої освіти освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Освітній процес організовується за такими циклами:

перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);

другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання);

перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання);

другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 роки навчання);

перший цикл профільної середньої освіти - профільно-адаптаційний (10 рік навчання);

другий цикл профільної середньої освіти - профільний (11-12 роки навчання).

Освітня програма Ліцею № 3 розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Закону України від 19.06.2022 № 2315 – IX «Про внесення змін до деяких законів України у сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;

- Постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 «Про деякі питання Державних стандартів базової середньої освіти»;
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 688 від 24.07.2019, № 898 від 30.09.2020);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23 липня 2024 р. № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р «Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти»;
- Державного стандарту базової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 972 від 30.08.2022).
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження Типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження Типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас);
- наказу Державної служби якості освіти від 21.06.2024 № 01-10/196 «Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (1-4 класи);
- наказу Державної служби якості освіти від 21.06.2024 № 01-10/197 «Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)»;
- Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120) (додатки 1, 3);
- наказу МОН України № 405 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (таблиця 1);
- наказу МОН України №408 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (із змінами, внесеними наказами МОН України від 29.11.2019 № 1493, від 31.03.2020 № 464);

- наказу МОН України №1493 від 28.11.2019 р. «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (таблиця 2, 3);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 38 «Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти» (зі змінами станом на 15.02.2023);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 676 «Про затвердження Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 08.08.2022 № 707 «Про затвердження Інструкції з ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти в електронній формі»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року №1115 «Про деякі питання організації дистанційного навчання»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 24.02.2023 № 201 «Про затвердження Змін до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки [№ 714 від 20.05.2024](#));
- наказу Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205.

Освітня програма закладу спрямована на формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності та визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;

- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Освітня програма Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової, базової та повної загальної середньої освіти та ґрунтується на таких принципах:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу

здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

б) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно

керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Освітня програма ліцею складена у відповідності до статті 11 «Освітня програма» Закону України «Про повну загальну середню освіту» та включає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

I. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Освітньою програмою ліцею визначено особливості визнання результатів навчання окремих категорій учнів:

- для учнів, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, визнання результатів навчання здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою, із урахуванням наказу МОН України від 02.08.2024 № 1093;

- для учнів із числа внутрішньо переміщених осіб – може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955).

Повну загальну (профільну) середню освіту можуть здобувати особи, які завершили здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття повної загальної (профільної) середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти за інших умов.

II. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти на 2024/2025 навчальний рік становить:

- для учнів 1-х класів школи складає 805 годин/навчальний рік;
- для учнів 2-х класів - 875 годин/навчальний рік;
- для учнів 3-х класів - 910 годин/навчальний рік;
- для учнів 4-х класів - 910 годин/навчальний рік;
- для учнів 5-х класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) - 1085 годин/навчальний рік;
- для учнів 6-х класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) - 1190 годин/навчальний рік;
- для учнів 7-х класів - 1225 годин/навчальний рік;
- для учнів 8-х класів - 1207,5 годин/навчальний рік,
- для учнів 9-х класів - 1260 годин/навчальний рік;
- для учнів 10-х класів - 1330 год/навчальний рік;
- для учнів 11-х класів - 1330 год/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані для учнів 1- 4-х класів (додатки 1-2), для 5-9 го класу (додатки 3-5), для 10 -11-го класів (додаток 6), індивідуальні навчальні плани для індивідуальної форми здобуття освіти (педагогічний патронаж) учнів 2, двох учнів 8-го класу (додатки 7-8).

Перелік освітніх галузей для 1-2-х класів.

Мовно-літературна, зокрема: українська мова, (МОВ1); іншомовна освіта (англійська мова) (ІНО), математична (МАО), природнича (ПРО), технологічна (ТЕО), інформатична (ІФО), соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО), громадянська та історична (ГІО), мистецька (МІО), фізкультурна (ФІО).

Перелік освітніх галузей для 3-4-х класів.

Мовно-літературна, зокрема рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ), іншомовна освіта (англійська мова) (ІНО), математична (МАО), природнича (ПРО), технологічна (ТЕО), інформативна (ІФО), соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО), громадянська та історична (ГІО), мистецька (МІО), фізкультурна (ФІО).

Освітня галузь «Мови і літератури» реалізується через навчальні предмети «Українська мова (мова та літературне читання)», «Іноземна (англійська) мова».

Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні навчальні предмети, відповідно, - «Математика», «Природознавство». Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується навчальним предметом «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура». Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках курсу «Основи здоров'я» та інтегрується частково у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Освітня галузь «Технології»

реалізується через предмети «Трудове навчання» та «Сходинки до інформатики».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується навчальними предметами «Образотворче мистецтво» з і «Музичне мистецтво», у 2-А, 4-Б класах - інтегрованим курсом «Мистецтво».

5-7 класи НУШ

- Мовно-літературна
- Математична
- Природнича
- Соціальна і здоров'язбережувальна
- Громадянська та історична
- Технологічна
- Інформатична
- Мистецька
- Фізична культура

Перелік освітніх галузей для школи II ступеня 8-9 класи

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Перелік освітніх галузей для школи III ступеня

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Естетична культура
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Метою освітньої галузі «Мови і літератури» є розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури, комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Освітня галузь складається з мовного і літературного компонентів. До мовного компонента належать українська мова, англійська мова, а до літературного - українська література, зарубіжна література. Кожен із компонентів містить кілька наскрізних змістових ліній.

Наскрізними змістовими лініями мовного компонента є мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна. Мовленнєва лінія забезпечує формування мовленнєвої компетентності шляхом формування та удосконалення вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі), а також готовності розв'язувати проблеми особистісного і суспільного

характеру. Мовна лінія передбачає формування мовної компетентності шляхом засвоєння системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів.

Соціокультурна лінія сприяє формуванню соціокультурної компетентності шляхом засвоєння культурних і духовних цінностей, норм, що регулюють соціально-комунікативні відносини між статями, поколіннями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку учнів.

Діяльнісна (стратегічна) лінія сприяє формуванню діяльній компетентності шляхом формування навчальних умінь і навичок, опанування стратегіями, що визначають мовленнєву діяльність, соціально-комунікативну поведінку учнів, спрямовані на виконання навчальних завдань і розв'язання життєвих проблем.

Стратегічно важлива для мовного компонента комунікативна компетентність, яка є невід'ємною складовою структури змісту освіти, передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності, основами культури усного і писемного мовлення, базовими вміннями і навичками використання мови в різних сферах і ситуаціях.

Для мовного компонента важливими є також такі предметні компетентності, як мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна (стратегічна).

Вивчення мов сприяє збагаченню активного словникового запасу учнів, пізнанню та усвідомленню особливостей життєвого досвіду народів, мови яких вивчаються, важливості оволодіння мовами та задоволенню потреби в користуванні ними як засобом спілкування в різних сферах життєдіяльності, розвиває мовні, інтелектуальні та пізнавальні здібності, формує гуманістичний світогляд, моральні переконання та естетичні смаки, сприяє засвоєнню національних і загальнолюдських цінностей, використанню інформаційних і комунікаційних технологій, виховує в учнів потребу в удосконаленні власної мовленнєвої культури протягом усього життя.

Володіння українською мовою сприяє консолідації громадян у розбудові та зміцненні держави, забезпечує доступ до джерел української духовності, дає змогу випускникам загальноосвітніх закладів у повному обсязі реалізувати в різних галузях чи сферах життєдіяльності можливості, життєві потреби, плани, пов'язані з подальшим здобуттям освіти, опануванням спеціальністю.

Сучасна система навчання іноземних мов дає можливість застосовувати комунікативно-діяльнісний підхід оволодіння мовами як важливим засобом міжкультурного спілкування, усвідомлення учнями особливостей культури народів, мови яких вивчаються, власної національної культури.

Складовими літературного компонента є емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна і компаративна лінії.

Емоційно-ціннісна лінія забезпечує розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів української, світової літератури, а також літератур національних меншин, формування світогляду учнів, їх національної свідомості, моралі та громадянської позиції.

Літературознавча лінія передбачає вивчення літературних творів у єдності змісту і форми, оволодіння учнями основними літературознавчими поняттями,

застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації художніх творів, розгляд літературних творів, явищ і фактів у контексті літературного процесу, виявлення специфіки літературних напрямів, течій, шкіл у розвитку української літератури, світової літератури і літератур національних меншин, розкриття жанрово-стильових особливостей художніх творів, ознайомлення учнів з основними принципами художнього перекладу.

Культурологічна лінія передбачає усвідомлення творів художньої літератури як важливої складової мистецтва, ознайомлення учнів з основними цінностями світової художньої культури, розкриття особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті, висвітлення зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей, розширення ерудиції учнів, виховання їх загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і національностей.

Компаративна лінія забезпечує порівняння літературних творів, їх компонентів (тем, мотивів, образів, поетичних засобів та іншого), явищ і фактів, що належать до різних літератур, встановлення зв'язків між українською, світовою літературою і літературами національних меншин, розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів у різних літературах, зіставлення оригінальних творів і україномовних перекладів літературних творів, увиразнення особливостей української культури та літератури на основі світової, демонстрацію лексичного багатства і невичерпних стилістичних можливостей української мови.

Зміст літературної освіти з урахуванням вікових особливостей учнів визначає художні твори, літературні явища і факти, розкриває їх ідейно-естетичну своєрідність та значущість в історії української і світової культури, встановлює зв'язки між різними національними літературами, літературою і фольклором, літературою і міфологією, літературою і філософією, літературою та іншими видами мистецтва, передбачає обсяг загальних теоретичних понять, необхідних для розуміння літератури як мистецтва слова, формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори в різних аспектах.

Засвоєння учнями літературного компонента сприяє їх залученню до надбань вітчизняного і світового письменства, розвитку стійкої мотивації до читання, потреби у зверненні до художньої літератури протягом життя, збагаченню духовно-емоційного досвіду, формуванню загальної культури, підвищенню рівня володіння українською, іноземними мовами та мовами національних меншин.

Вивчення української літератури сприяє вихованню любові до народу, його мови, звичаїв, національних традицій, культури, розумінню світової та національної історії, проблем сьогодення, розвитку інтелектуальних, духовних та естетичних цінностей.

Вивчення зарубіжної літератури сприяє залученню учнів до загальнолюдських цінностей, вихованню толерантного ставлення до різних народів, народностей, рас і культур.

Зміст мовного і літературного компонентів в основній школі спрямований на досягнення належного рівня сформованості в учнів вміння користуватися мовними засобами в усіх видах мовленнєвої діяльності, читати та усвідомлювати прочитане, на розвиток інтересу до художньої літератури і системного читання, розкриття за допомогою засобів мови і літератури національних і загальнолюдських цінностей, формування гуманістичного світогляду особистості, розширення її культурно-пізнавальних інтересів, виховання в учнів любові, поваги до традицій українського народу, толерантного ставлення до культурних традицій інших народів.

Завданнями освітньої галузі в основній школі є:

- формування стійкої мотивації до вивчення української мови і літератури, іноземних мов, мов і літератур національних меншин, світової літератури, любові до української мови і культури, а також поваги до інших мов і культур;
- ознайомлення з мовною системою і формування на її основі базових лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних, правописних умінь і навичок;
- вироблення умінь і навичок в усіх видах мовленнєвої (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та читацької діяльності, різних сферах спілкування (особистісна, публічна, освітня);
- формування комунікативної і літературної компетентностей;
- ознайомлення із здобутками художньої оригінальної та перекладної літератури;
- формування знань про специфіку художньої літератури як виду мистецтва, розвиток умінь і навичок учнів сприймати, аналізувати та інтерпретувати літературний твір у літературному та культурному контексті, взаємозв'язку з іншими видами мистецтва;
- формування мовленнєвої і читацької культури, творчих здібностей, культури ведення діалогу, розвиток критичного мислення та естетичних смаків учня;
- формування гуманістичного світогляду, духовного світу учня, його моралі, загальної культури, особистісних рис громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти.

Метою освітньої галузі «Суспільствознавство», що складається з історичного та суспільствознавчого компонентів, є забезпечення розвитку учня як особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення реалізації можливостей розвитку учня як вільної особистості, здатної за допомогою набутих ключових та галузевих компетентностей ефективно самореалізовуватися в сучасному багатоманітному глобалізованому світі та брати участь у житті демократичної, соціальної, правової держави і громадянського суспільства, вчитися протягом усього життя;

- розвиток інтелекту дитини, її критичного та творчого мислення, визначення нею власної ідентичності як особистості, громадянина, члена родини, етнічної, релігійної, регіональної та локальної спільноти;
- формування в учнів почуття власної гідності, поваги до прав людини, гуманістичних традицій та загальнолюдських цінностей, здатності формувати власну етичну позицію та дотримуватися правил соціально відповідальної поведінки.

Зміст освітньої галузі реалізується шляхом вивчення окремих навчальних предметів (історії, права, економіки тощо), що відображають основи відповідних наук, інтегрованих курсів (громадянської освіти, суспільствознавства тощо).

Метою навчання історії в загальноосвітній школі є формування в учнів ідентичності та почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Історичний компонент забезпечує:

- розвиток інтересу учнів до історії як сфери знань і навчального предмета, власних освітніх запитів учнів і вміння їх задовольняти;
- отримання та засвоєння системних знань про головні події, явища та тенденції в історії України та світу;
- ознайомлення учнів з духовними і культурними надбаннями та цінностями, історико-культурними традиціями українського народу і цивілізації в цілому;
- визначення, відбір і використання у процесі пошуку інформації про минуле різних видів історичних джерел, у тому числі текстових, візуальних та усних, артефактів, об'єктів навколишнього історичного середовища (музеїв, архівів, пам'яток культури та архітектури), а також інформаційно-комп'ютерних технологій;
- вміння представляти обґрунтовані та структуровані знання з історії, власне розуміння історії з використанням відповідного понятійного апарату та виважено розглядати контраверсійні і суперечливі теми.

Зміст історичного компонента структуровано з урахуваннями специфіки історичного знання та хронологічних етапів розвитку людства за такими наскрізними змістовими лініями: людина - людина, людина - суспільство, людина - влада, людина - світ уявлень та ідей, людина - простір, людина - природа, людина - світ речей. Зазначені змістові лінії подаються за групами у складових змісту освітньої галузі і в державних вимогах до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із застосуванням проблемно-тематичного підходу, що поєднаний з оглядовим, тематичним та поглибленим вивченням і синхронним викладанням взаємопов'язаних курсів історії України та всесвітньої історії.

Основною метою освітньої галузі «Мистецтво» є формування в учнів у процесі сприймання, інтерпретації, оцінювання ними творів мистецтва та провадження практичної діяльності системи ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей як цілісної єдиної основи

світогляду, а також здатності до художньо-творчої самореалізації і культурного самовираження.

Завданнями освітньої галузі є:

- оволодіння системою вмінь і навичок у галузі мистецтва, формування світогляду, креативних і комунікативних якостей;
- формування вмінь і навичок аналізувати, інтерпретувати та оцінювати твори мистецтва, виявляти їх національну своєрідність;
- збагачення духовного світу учнів у результаті вивчення творів мистецтва;
- формування ціннісного ставлення до дійсності і творів мистецтва, розвиток емоційно-почуттєвої сфери учнів;
- виховання здатності до художньої самореалізації, культурного самовираження, задоволення потреби в мистецькій самоосвіті.

Зміст освітньої галузі передбачає цілісний художньо-естетичний розвиток особистості учня шляхом опанування різних видів мистецтва і координації знань, умінь та уявлень, набуття яких необхідне для формування у свідомості учнів полікультурного і поліхудожнього образу світу.

Змістовими лініями освітньої галузі є музична, образотворча, культурологічна.

В основній школі зміст освітньої галузі спрямований на розширення у процесі опанування творів мистецтва і художньо-практичної діяльності набутих у початковій школі ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей.

Основною метою освітньої галузі «Математика» є формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки, культури мислення та інтуїції.

Завданнями освітньої галузі є:

- розкриття ролі та можливостей математики у пізнанні та описанні реальних процесів і явищ дійсності, забезпечення усвідомлення математики як універсальної мови природничих наук та органічної складової загальної людської культури;
- розвиток логічного, критичного і творчого мислення учнів, здатності чітко та аргументовано формулювати і висловлювати свої судження;
- забезпечення оволодіння учнями математичною мовою, розуміння ними математичної символіки, математичних формул і моделей як таких, що дають змогу описувати загальні властивості об'єктів, процесів та явищ;
- формування здатності логічно обґрунтовувати та доводити математичні твердження, застосовувати математичні методи у процесі розв'язування навчальних і практичних задач, використовувати математичні знання і вміння під час вивчення інших навчальних предметів;
- розвиток умінь працювати з підручником, опрацьовувати математичні тексти, шукати і використовувати додаткову навчальну інформацію, критично оцінювати здобуту інформацію та її джерела, виокремлювати

головне, аналізувати, робити висновки, використовувати отриману інформацію в особистому житті;

- формування здатності оцінювати правильність і раціональність розв’язання математичних задач, обґрунтовувати твердження, розпізнавати логічно некоректні міркування, приймати рішення в умовах неповної, надлишкової, точної та ймовірнісної інформації.

Завданнями освітньої галузі, що визначають зміст математичної освіти в основній школі, є:

- розширення знань про число (від вивчених у початковій школі натуральних чисел до дійсних), формування культури усних, письмових, інструментальних, точних і наближених обчислень;
- формування системи функціональних понять, умінь використовувати функції та їх графіки для характеристики залежностей між величинами явищ і процесів;
- забезпечення оволодіння учнями мовою алгебри, уміннями здійснювати перетворення алгебричних виразів, розв’язувати рівняння, нерівності та їх системи, моделювати за допомогою рівнянь реальні ситуації, пояснювати здобуті результати;
- формування уявлень про математичну статистику і теорію ймовірності як окремі науки, про особливості організації статистичних досліджень, наочне подання статистичних даних, визначення числових характеристик статистичного ряду, понять випадкової події та її ймовірності;
- забезпечення оволодіння учнями мовою геометрії, розвиток просторового уявлення, умінь виконувати геометричні побудови;
- формування знань про геометричні фігури на площині, їх властивості, а також умінь застосовувати вивчене у процесі розв’язування геометричних задач;
- ознайомлення із способами і методами математичних доведень, формування умінь використовувати їх у процесі навчання;
- формування знань про основні геометричні величини (довжина, площа, об’єм, міра кута), способи їх знаходження серед плоских і просторових фігур, формування умінь застосовувати здобуті знання у навчальних і життєвих ситуаціях.

Метою освітньої галузі «Природознавство» є формування в учнів природничо-наукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов’язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення оволодіння учнями термінологічним апаратом природничих наук, засвоєння предметних знань та усвідомлення суті основних законів і закономірностей, що дають змогу зрозуміти перебіг природних явищ і процесів;
- забезпечення усвідомлення учнями фундаментальних ідей і принципів природничих наук;

- набуття досвіду практичної та експериментальної діяльності, здатності застосовувати знання у процесі пізнання світу;
- формування ціннісних орієнтацій на збереження природи, гармонійну взаємодію людини і природи, а також ідей сталого розвитку.

Загальними змістовими лініями освітньої галузі є:

- закони і закономірності природи;
- методи наукового пізнання, специфічні для кожної з природничих наук;
- екологічні основи ставлення до природокористування;
- екологічна етика;
- значення природничо-наукових знань у житті людини та їх роль у суспільному розвитку;
- рівні та форми організації живої і неживої природи, які структурно представлені в таких компонентах освітньої галузі, як загально-природничий, астрономічний, біологічний, географічний, фізичний, хімічний, екологічний.

Загальноприродничий компонент забезпечує формування в учнів основи цілісного уявлення про природу і місце людини в ній, пропедевтичну підготовку учнів до вивчення окремих навчальних предметів, що сприяє розвитку ціннісних орієнтацій учнів у різних сферах життєдіяльності та їх адекватній поведінці в навколишньому природному середовищі.

Біологічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про закономірності функціонування живих систем, їх розвиток і взаємодію, взаємозв'язок із неживою природою, оволодіння основними методами пізнання живої природи, розуміння біологічної картини світу, цінності таких категорій, як знання, життя, природа, здоров'я, формування свідомого ставлення до екологічних проблем, усвідомлення біосферної етики, застосування знань з біології у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, оцінювання їх ролі для суспільного розвитку, перспектив розвитку біології як науки та її значення у забезпеченні існування біосфери.

Географічний компонент спрямований на засвоєння учнями знань про природну і соціальну складову географічної оболонки Землі, формування в учнів комплексного, просторового, соціально орієнтованого знання про планету Земля у результаті застосування краєзнавчого, регіонального і планетарного підходів та усвідомлення цілісного географічного образу своєї країни.

Фізичний компонент забезпечує усвідомлення учнями основ фізичної науки, засвоєння ними основних фізичних понять і законів, наукового світогляду і стилю мислення, розвиток здатності пояснювати природні явища і процеси та застосовувати здобуті знання під час розв'язання фізичних задач, удосконалення досвіду провадження експериментальної діяльності, формування ставлення до фізичної картини світу, оцінювання ролі знань фізики в житті людини і суспільному розвитку.

Хімічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про речовини та їх перетворення, хімічні закони і методи дослідження, навички безпечного поводження з речовинами, формує ставлення до екологічних проблем і

розуміння хімічної картини світу, вміння оцінювати роль хімії у виробництві та житті людини.

Екологічний компонент спрямований на формування в учнів екологічної свідомості та дотримання правил екологічно безпечної поведінки в навколишньому природному середовищі.

Метою освітньої галузі «Технології» є формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві.

Освітня галузь складається з інформаційно-комунікаційного та технологічного компонентів.

Зміст предметів освітньої галузі має чітко виражену прикладну спрямованість і реалізується переважно шляхом застосування практичних методів і форм організації занять.

Реалізація інформаційно-комунікаційного компонента спрямована на формування предметної інформаційно-комунікаційної компетентності та ключових компетентностей.

Завданнями навчання інформатики в основній школі є формування в учнів навичок і вмінь проводити основні операції з інформаційними об'єктами, зокрема:

- здійснювати пошук необхідної інформації з використанням пошукових і експертних систем, зокрема Інтернету;
- створювати інформаційні об'єкти, фіксувати, записувати, спостерігати за ними і вимірювати їх, зокрема, в рамках реалізації індивідуальних і колективних проектів;
- висувати і перевіряти нескладні гіпотези навчально-пізнавального характеру, створювати, вивчати та використовувати інформаційні об'єкти;
- використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для обміну інформацією, спілкування;
- планувати, організовувати індивідуальну і колективну діяльність в інформаційному середовищі.

У галузі теоретичної інформатики учні:

- вивчають, аналізують інформаційні процеси, що відбуваються у живій природі, суспільстві та техніці;
- одержують уявлення про основи управління, прийняття рішень, основні принципи роботи засобів інформаційних технологій;
- ознайомлюються з інформаційним моделюванням;
- розвивають алгоритмічне мислення як засіб планування, організації діяльності.

У галузі соціальної інформатики учні:

- одержують уявлення про роль інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку сучасної цивілізації, інформаційній інфраструктурі суспільства, про основні види засобів масової інформації та взаємодію людини з такими засобами;
- засвоюють юридичні та морально-етичні норми роботи з інформаційними даними і програмними продуктами;

- отримують уявлення про інформаційну безпеку суспільства та особистості.

Основною умовою реалізації технологічного компонента є технологічна та інформаційна діяльність, що провадиться від появи творчого задуму до реалізації його в готовому продукті.

Завданнями навчання технологій є:

- формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства;
- ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом;
- формування здатності розвивати надбання рідної культури з використанням засобів декоративно-ужиткового мистецтва;
- набуття учнями досвіду провадження технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісних ставлень до трудових традицій;
- розвиток технологічних умінь і навичок учнів;
- усвідомлення учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань;
- реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері технологічної діяльності;
- створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня;
- оволодіння вмінням оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей.

Основною метою освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» є розвиток здоров'язбережувальної компетентності шляхом набуття учнями навичок збереження, зміцнення, використання здоров'я та дбайливого ставлення до нього, розвитку фізичної культури особистості та готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій та Захисту України.

Завданнями освітньої галузі є:

- поглиблення в учнів знань про власне здоров'я, фізичний розвиток, необхідність ведення здорового способу життя, безпечну поведінку, фізичну культуру особистості, взаємозв'язок організму людини з навколишнім природним середовищем;
- формування в учнів знання про здоров'я і безпеку, здоровий і безпечний спосіб життя, фізичну культуру;
- підвищення рівня рухової активності;
- удосконалення життєво необхідних умінь та навичок, вміння використовувати їх у навчальній та повсякденній діяльності;
- створення мотивації учнів щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я, занять фізичною культурою, вдосконалення фізичної, соціальної, психічної і духовної складових здоров'я;
- усвідомлення учнями цінності життя і здоров'я, значущості здорового і безпечного способу життя та фізичної культури;

- збагачення власного досвіду учнів щодо збереження здоров'я;
- розширення функціональних можливостей організму учня шляхом цілеспрямованого розвитку природних здібностей, основних фізичних якостей;
- підготовка молоді до забезпечення власної безпеки та безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу, до служби у Збройних Силах та інших військових формуваннях.

Здоров'язбережувальна компетентність як:

- ключова формується на міжпредметному рівні шляхом оволодіння предметними компетенціями з урахуванням специфіки предметів та пізнавальних можливостей учнів основної школи;
- предметна - у результаті засвоєння змісту предметів освітньої галузі і оволодіння учнями відповідними компетенціями.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Повноцінність базової та повної загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Навчальні плани для 10-11 класів реалізуються через освітні галузі Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети і курси за вибором. Навчальний план для 10-11 класів закладів розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів,

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учні обрали два предмети («Інформатика», «Технології»), які бажають вивчати в 10 і 11 класах (по 1,5 год./тиж. кожний).

Характеристика освітніх галузей

Освітня галузь «Мови і літератури».

Мета - формування комунікативної і літературної компетенції, що базується на знаннях, уміннях пізнавального і творчого типу, соціальних навичках, світоглядних переконаннях тощо.

Зміст освітньої галузі ґрунтується на принципі наступності між початковою, основною і старшою школою, враховує мовну та літературну підготовку учнів початкової школи.

Освітня галузь «Мови і літератури» складається з мовного і літературного компонентів, кожен з яких має свої складові. Зокрема, до мовного компонента

входять: українська мова, іноземні мови, а до літературного - українська, зарубіжна література. Кожен з компонентів та їх складові містять кілька наскрізних змістових ліній. Змістовими лініями мовного компонента є мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна (стратегічна).

Мовленнєва лінія забезпечує вироблення і вдосконалення вмінь та навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письма); мовна - засвоєння системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів людини та формування мовних умінь і навичок; соціокультурна - засвоєння культурних і духовних цінностей свого та інших народів, норм, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку; діяльнісна(стратегічна) - формування загально-навчальних умінь і навичок, опанування стратегій, що визначають мовленнєву діяльність, передусім спрямованих на розв'язання навчальних завдань і життєвих проблем. Зазначені змістові лінії формують комунікативну мовленнєву, мовну, соціокультурну, діяльнісну (стратегічну) компетенцію особистості.

Змістовими лініями літературного компонента є аксіологічна, літературознавча, культурологічна.

Аксіологічна лінія забезпечує опрацювання художнього твору у єдності його етичних та естетичних вимірів, спрямованість роботи над текстом на формування ціннісних орієнтацій і розвиток творчих здібностей особистості; літературознавча - засвоєння основних теоретико- та історико-літературних знань і розгляд твору у контексті літературного процесу; культурологічна - усвідомлення літератури як складової частини духовної культури українського та інших народів. Ці змістові лінії формують літературну компетенцію учнів.

Зміст мовного компонента.

Українська мова, іноземні мови формують в учнів стійку мотивацію до вивчення мов, забезпечують усвідомлення функцій кожної з мов у навчальному процесі і в суспільстві; виховують повагу до української мови як державної та до інших мов; розширюють та активізують словниковий запас учнів з урахуванням тих груп слів, усталених висловів, що відображають реальне життя народу, мова якого вивчається, особливості його життєвого досвіду, історії, культури; сприяють формуванню толерантного ставлення до різних народів, розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування в різних сферах, розвитку в учнів мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей; формують гуманістичний світогляд, моральні та естетичні переконання, національні та загальнолюдські цінності.

Зміст літературного компонента. Українська література, зарубіжна література передбачають формування потреби і відповідних навичок у читанні художньої літератури; створення на основі засвоєних літературних знань оптимальних умов для всебічного розвитку і реалізації особистості; формування національних і загальнолюдських цінностей; залучення учнів до найкращих здобутків духовної культури.

Навчання мови і літератури у старшій школі полягає у розвитку здобутих в основній школі вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої та читацької діяльності, розвитку комунікативної компетентності з іноземних мов, заохоченні учнів до

розширення кола читання, осмислення духовної цінності та поетики художніх творів, поглибленні культурно-пізнавальних інтересів учнів, усвідомленні ними ролі мови і літератури в сучасному світі, формуванні рис успішного мовця і творчого читача з високим рівнем загальної культури, активною громадянською позицією, національною свідомістю, вихованні в учнів поваги до культурних традицій різних народів.

Завданнями освітньої галузі в старшій школі є:

- подальший розвиток мотивації до вивчення мови і літератури, засвоєння через мову і літературу історії, культури народу, моральних та естетичних цінностей, формування духовного світу учнів, їх світоглядних переконань, громадянських якостей, утвердження за допомогою засобів мови і літератури національних і загальнолюдських цінностей;
- розвиток умінь вільно спілкуватися в різних ситуаціях, формулювати та відстоювати власну думку, вести дискусію, оцінювати життєві явища, моральні, суспільні, історичні та інші проблеми сучасності, висловлювати щодо них власне ставлення, досягати взаєморозуміння та взаємодії з іншими людьми;
- удосконалення базових лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних, правописних умінь і навичок, узагальнення та поглиблення знань учнів про мову як суспільне явище і про літературу - як мистецтво слова;
- вироблення вмінь орієнтуватися у різноманітній інформації українською та іншими мовами, у світі класичної і масової літератури, користуватися сучасними інформаційними комунікаціями (Інтернетом, системою дистанційного навчання тощо), провадити пошуково-дослідницьку діяльність (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати, систематизувати, зіставляти різноманітні факти та відомості), застосовувати на практиці здобуті у процесі вивчення мови і літератури знання, набуті вміння та навички;
- удосконалення під час провадження дослідницької діяльності навичок самостійної навчальної діяльності, саморозвитку, самоконтролю, розвиток художньо-образного мислення, інтелектуальних і творчих здібностей учнів, їх емоційно-духовної сфери, естетичних смаків і загальної культури.

Освітня галузь «Суспільствознавство».

Метою освітньої галузі «Суспільствознавство», що складається з історичного та суспільствознавчого компонентів, є забезпечення розвитку учня як особистості, що керується гуманістичними нормами і цінностями, усвідомлює себе громадянином України та успішно самореалізується в сучасному українському суспільстві.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення реалізації можливостей розвитку учня як вільної особистості, здатної за допомогою набутих ключових та галузевих компетентностей ефективно самореалізовуватися в сучасному багатоманітному глобалізованому світі та брати участь у житті демократичної, соціальної, правової держави і громадянського суспільства, вчитися протягом усього життя;
- розвиток інтелекту дитини, її критичного та творчого мислення, визначення нею власної ідентичності як особистості, громадянина, члена родини, етнічної, релігійної, регіональної та локальної спільноти;

- формування в учнів почуття власної гідності, поваги до прав людини, гуманістичних традицій та загальнолюдських цінностей, здатності формувати власну етичну позицію та дотримуватися правил соціально відповідальної поведінки.

Зміст освітньої галузі реалізується шляхом вивчення окремих навчальних предметів (історії, права, економіки тощо), що відображають основи відповідних наук.

Історичний компонент

Метою навчання історії в загальноосвітній школі є формування в учнів ідентичності та почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Історичний компонент забезпечує:

- розвиток інтересу учнів до історії як сфери знань і навчального предмета, власних освітніх запитів учнів і вміння їх задовольняти;
- отримання та засвоєння системних знань про головні події, явища та тенденції в історії України та світу;
- ознайомлення учнів з духовними і культурними надбаннями та цінностями, історико-культурними традиціями українського народу і цивілізації в цілому;
- визначення, відбір і використання у процесі пошуку інформації про минуле різних видів історичних джерел, у тому числі текстових, візуальних та усних, артефактів, об'єктів навколишнього історичного середовища (музеїв, архівів, пам'яток культури та архітектури), а також інформаційно-комп'ютерних технологій;
- вміння представляти обґрунтовані та структуровані знання з історії, власне розуміння історії з використанням відповідного понятійного апарату та виважено розглядати контраверсійні і суперечливі теми.

Зміст історичного компонента структуровано з урахуваннями специфіки історичного знання та хронологічних етапів розвитку людства за такими наскрізними змістовими лініями: людина - людина, людина - суспільство, людина - влада, людина - світ уявлень та ідей, людина - простір, людина - природа, людина - світ речей. Зазначені змістові лінії подаються за групами у складових змісту освітньої галузі і в державних вимогах до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із застосуванням проблемно-тематичного підходу, що поєднаний з оглядовим, тематичним та поглибленим вивченням і синхронним викладанням взаємопов'язаних курсів історії України та всесвітньої історії.

Суспільствознавчий компонент

Метою навчання суспільствознавства є створення умов для розвитку особистості компетентного, активного, відповідального громадянина України, члена європейської і світової спільноти, що здатний сприймати та ефективно відповідати на сучасні індивідуальні та суспільні виклики і загрози.

Завданнями суспільствознавчої освіти є:

- розвиток інтересу до суспільствознавства;

- формування в учнів цілісної системи вмінь і навичок дослідження суспільних проблем, пропонування способів їх розв’язання, проведення аналізу та оцінювання суспільних явищ, процесів і тенденцій у державі та світі;
- здійснення самостійного пошуку у різних видах джерел інформації про життя суспільства і людини в ньому;
- формування активної громадянської позиції, загальнолюдських моральних якостей, правової та економічної культури, мотивації до соціальної активності.

Основними змістовими лініями суспільствознавчого компонента є людина в суспільно-політичній сфері, людина в соціальній сфері, людина у правовій сфері, людина в економічній сфері, людина в культурно-духовній сфері.

Освітня галузь «Мистецтво».

Основною метою освітньої галузі «Мистецтво» є формування в учнів у процесі сприймання, інтерпретації, оцінювання ними творів мистецтва та провадження практичної діяльності системи ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей як цілісної єдиної основи світогляду, а також здатності до художньо-творчої самореалізації і культурного самовираження.

Завданнями освітньої галузями є:

- оволодіння системою вмінь і навичок у галузі мистецтва, формування світогляду, креативних і комунікативних якостей;
- формування вмінь і навичок аналізувати, інтерпретувати та оцінювати твори мистецтва, виявляти їх національну своєрідність;
- збагачення духовного світу учнів у результаті вивчення творів мистецтва;
- формування ціннісного ставлення до дійсності і творів мистецтва, розвиток емоційно-почуттєвої сфери учнів;
- виховання здатності до художньої самореалізації, культурного самовираження, задоволення потреби в мистецькій самоосвіті.

Зміст освітньої галузі передбачає цілісний художньо-естетичний розвиток особистості учня шляхом опанування різних видів мистецтва і координації знань, умінь та уявлень, набуття яких необхідне для формування у свідомості учнів полікультурного і поліхудожнього образу світу.

Змістовими лініями освітньої галузі є музична, образотворча, культурологічна.

У старшій школі зміст освітньої галузі «Мистецтво» спрямований на формування художнього мислення та світогляду учнів, поглиблення їх ключових, міжпредметних естетичних і предметних мистецьких компетентностей шляхом узагальнення знань, умінь і навичок, набутих в основній школі.

Освітня галузь «Математика».

Основною метою освітньої галузі «Математика» є формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам’яті, логіки, культури мислення та інтуїції.

Завданнями освітньої галузі є:

- розкриття ролі та можливостей математики у пізнанні та описанні реальних процесів і явищ дійсності, забезпечення усвідомлення математики як універсальної мови природничих наук та органічної складової загальної людської культури;
- розвиток логічного, критичного і творчого мислення учнів, здатності чітко та аргументовано формулювати і висловлювати свої судження;
- забезпечення оволодіння учнями математичною мовою, розуміння ними математичної символіки, математичних формул і моделей як таких, що дають змогу описувати загальні властивості об'єктів, процесів та явищ;
- формування здатності логічно обґрунтовувати та доводити математичні твердження, застосовувати математичні методи у процесі розв'язування навчальних і практичних задач, використовувати математичні знання і вміння під час вивчення інших навчальних предметів;
- розвиток умінь працювати з підручником, опрацьовувати математичні тексти, шукати і використовувати додаткову навчальну інформацію, критично оцінювати здобуту інформацію та її джерела, виокремлювати головне, аналізувати, робити висновки, використовувати отриману інформацію в особистому житті;
- формування здатності оцінювати правильність і раціональність розв'язання математичних задач, обґрунтовувати твердження, розпізнавати логічно некоректні міркування, приймати рішення в умовах неповної, надлишкової, точної та ймовірнісної інформації.

Завданнями освітньої галузі, що визначають зміст математичної освіти у старшій школі, є:

- розширення компетентностей учнів щодо тотожних перетворень виразів (степеневих, логарифмічних, ірраціональних, тригонометричних), розв'язування відповідних рівнянь і нерівностей;
- завершення формування поняття числової функції у результаті вивчення степеневих, показникових, тригонометричних класів функцій, формування умінь їх досліджувати і використовувати для опису і вивчення явищ і процесів;
- ознайомлення з ідеями і методами диференціального та інтегрального обчислення, формування елементарних умінь їх практичного застосування;
- формування практичної компетентності щодо розпізнавання випадкових подій, обчислення їх ймовірності, застосування базових статистико-ймовірнісних моделей під час розв'язування навчальних і практичних задач та опрацювання експериментальних даних у процесі вивчення предметів природничого циклу;
- формування системи знань про просторові фігури та їх основні властивості, способи обчислення площ їх поверхонь і об'ємів, а також умінь застосовувати здобуті знання під час розв'язування навчальних і практичних задач;
- формування уявлення про аксіоматичну побудову математичних теорій.

Зазначені завдання виконуються у процесі опанування навчального змісту освітньої галузі «Математика», в якому виокремлюються такі змістові лінії: числа, вирази, рівняння і нерівності, функції, елементи комбінаторики, теорії

ймовірності та математичної статистики, геометричні фігури і геометричні величини.

Освітня галузь «Природознавство».

Метою освітньої галузі «Природознавство» є формування в учнів природничо-наукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов'язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу.

Завданнями освітньої галузі є:

- забезпечення оволодіння учнями термінологічним апаратом природничих наук, засвоєння предметних знань та усвідомлення суті основних законів і закономірностей, що дають змогу зрозуміти перебіг природних явищ і процесів;
- забезпечення усвідомлення учнями фундаментальних ідей і принципів природничих наук;
- набуття досвіду практичної та експериментальної діяльності, здатності застосовувати знання у процесі пізнання світу;
- формування ціннісних орієнтацій на збереження природи, гармонійну взаємодію людини і природи, а також ідей сталого розвитку.
- Загальними змістовими лініями освітньої галузі є:
 - закони і закономірності природи;
 - методи наукового пізнання, специфічні для кожної з природничих наук;
 - екологічні основи ставлення до природокористування;
 - екологічна етика;
 - значення природничо-наукових знань у житті людини та їх роль у суспільному розвитку;
- рівні та форми організації живої і неживої природи, які структурно представлені в таких компонентах освітньої галузі, як загально-природничий, астрономічний, біологічний, географічний, фізичний, хімічний, екологічний.

Загальноприродничий компонент забезпечує формування в учнів основи цілісного уявлення про природу і місце людини в ній, пропедевтичну підготовку учнів до вивчення окремих навчальних предметів, що сприяє розвитку ціннісних орієнтацій учнів у різних сферах життєдіяльності та їх адекватній поведінці в навколишньому природному середовищі.

Астрономічний компонент зорієнтований на забезпечення засвоєння учнями наукових фактів, понять і законів астрономії, методів її дослідження, усвідомлення знань про будову Сонячної системи, створення і розвиток Всесвіту, формування наукового світогляду.

Біологічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про закономірності функціонування живих систем, їх розвиток і взаємодію, взаємозв'язок із неживою природою, оволодіння основними методами пізнання живої природи, розуміння біологічної картини світу, цінності таких категорій, як знання, життя, природа, здоров'я, формування свідомого ставлення до екологічних проблем, усвідомлення біосферної етики, застосування знань з біології у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, оцінювання їх ролі для суспільного розвитку, перспектив розвитку біології як науки та її значення у забезпеченні існування біосфери.

Географічний компонент спрямований на засвоєння учнями знань про природну і соціальну складову географічної оболонки Землі, формування в учнів комплексного, просторового, соціально орієнтованого знання про планету Земля у результаті застосування краєзнавчого, регіонального і планетарного підходів та усвідомлення цілісного географічного образу своєї країни.

Фізичний компонент забезпечує усвідомлення учнями основ фізичної науки, засвоєння ними основних фізичних понять і законів, наукового світогляду і стилю мислення, розвиток здатності пояснювати природні явища і процеси та застосовувати здобуті знання під час розв'язання фізичних задач, удосконалення досвіду провадження експериментальної діяльності, формування ставлення до фізичної картини світу, оцінювання ролі знань фізики в житті людини і суспільному розвитку.

Хімічний компонент забезпечує засвоєння учнями знань про речовини та їх перетворення, хімічні закони і методи дослідження, навички безпечного поводження з речовинами, формує ставлення до екологічних проблем і розуміння хімічної картини світу, вміння оцінювати роль хімії у виробництві та житті людини.

Екологічний компонент спрямований на формування в учнів екологічної свідомості та дотримання правил екологічно безпечної поведінки в навколишньому природному середовищі.

Освітня галузь «Технології».

Метою освітньої галузі «Технології» є формування і розвиток проєктно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві.

Освітня галузь складається з інформаційно-комунікаційного та технологічного компонентів.

Зміст предметів освітньої галузі має чітко виражену прикладну спрямованість і реалізується переважно шляхом застосування практичних методів і форм організації занять.

Інформаційно-комунікаційний компонент.

Реалізація інформаційно-комунікаційного компонента спрямована на формування предметної інформаційно-комунікаційної компетентності та ключових компетентностей.

Завданнями навчання інформатики в основній школі є формування в учнів навичок і вмінь проводити основні операції з інформаційними об'єктами, зокрема:

- здійснювати пошук необхідної інформації з використанням пошукових і експертних систем, зокрема Інтернету;
- створювати інформаційні об'єкти, фіксувати, записувати, спостерігати за ними і вимірювати їх, зокрема, в рамках реалізації індивідуальних і колективних проєктів;
- висувати і перевіряти нескладні гіпотези навчально-пізнавального характеру, створювати, вивчати та використовувати інформаційні об'єкти;
- використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для обміну інформацією, спілкування;

- планувати, організовувати індивідуальну і колективну діяльність в інформаційному середовищі.

У галузі теоретичної інформатики учні:

- вивчають, аналізують інформаційні процеси, що відбуваються у живій природі, суспільстві та техніці;
- одержують уявлення про основи управління, прийняття рішень, основні принципи роботи засобів інформаційних технологій;
- ознайомлюються з інформаційним моделюванням;
- розвивають алгоритмічне мислення як засіб планування, організації діяльності.

У галузі соціальної інформатики учні:

- одержують уявлення про роль інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку сучасної цивілізації, інформаційній інфраструктурі суспільства, про основні види засобів масової інформації та взаємодію людини з такими засобами;
- засвоюють юридичні та морально-етичні норми роботи з інформаційними даними і програмними продуктами;
- отримують уявлення про інформаційну безпеку суспільства та особистості.
- Завданнями навчання інформатики у старшій школі є формування в учнів здатності:
- виявляти та аналізувати інформаційні процеси в технічних, біологічних і соціальних системах;
- будувати і використовувати інформаційні моделі, а також засоби опису та моделювання явищ і процесів.

Технологічний компонент.

Основною умовою реалізації технологічного компонента є технологічна та інформаційна діяльність, що провадиться від появи творчого задуму до реалізації його в готовому продукті.

Завданнями навчання технологій є:

- формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства;
- ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом;
- формування здатності розвивати надбання рідної культури з використанням засобів декоративно-ужиткового мистецтва;
- набуття учнями досвіду провадження технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісних ставлень до трудових традицій;
- розвиток технологічних умінь і навичок учнів;
- усвідомлення учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань;
- реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері технологічної діяльності;
- створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня;

- оволодіння вмінням оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей.

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура».

Основною метою освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» є розвиток здоров'язбережувальної компетентності шляхом набуття учнями навичок збереження, зміцнення, використання здоров'я та дбайливого ставлення до нього, розвитку фізичної культури особистості та готовності до дій в умовах надзвичайних ситуацій та захисту України.

Завданнями освітньої галузі є:

- поглиблення в учнів знань про власне здоров'я, фізичний розвиток, необхідність ведення здорового способу життя, безпечну поведінку, фізичну культуру особистості, взаємозв'язок організму людини з навколишнім природним середовищем;
- формування в учнів знання про здоров'я і безпеку, здоровий і безпечний спосіб життя, фізичну культуру;
- підвищення рівня рухової активності;
- удосконалення життєво необхідних умінь та навичок, вміння використовувати їх у навчальній та повсякденній діяльності;
- створення мотивації учнів щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я, занять фізичною культурою, вдосконалення фізичної, соціальної, психічної і духовної складових здоров'я;
- усвідомлення учнями цінності життя і здоров'я, значущості здорового і безпечного способу життя та фізичної культури;
- збагачення власного досвіду учнів щодо збереження здоров'я;
- розширення функціональних можливостей організму учня шляхом цілеспрямованого розвитку природних здібностей, основних фізичних якостей;
- підготовка молоді до забезпечення власної безпеки та безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу, до служби у Збройних Силах та інших військових формуваннях.

Здоров'язбережувальна компетентність як:

- ключова формується на міжпредметному рівні шляхом оволодіння предметними компетенціями з урахуванням специфіки предметів та пізнавальних можливостей учнів основної школи;
- предметна - у результаті засвоєння змісту предметів освітньої галузі і оволодіння учнями відповідними компетенціями.

Загальними змістовими лініями освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» є здоров'я, фізична культура, безпека життєдіяльності, захист України і цивільна оборона.

III. Навчальний план, що передбачає перерозподіл годин між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими предметами.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Навчальний план на 2024/2025 навчальний рік складено відповідно до:

- 1-і класи, 2-Б,2-В - наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження Типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас);
- 3 класи, 4-А,4-В - наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження Типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» (Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас);
- 2-А,4-Б класи - наказу Державної служби якості освіти від 21.06.2024 № 01-10/196 «Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (1-4 класи);
- 5-і класи, 6-Б,6-В,6-Г, 7-і класи - Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120) (додатки 1, 3);
- 6-А клас - наказу Державної служби якості освіти від 21.06.2024 № 01-10/197 «Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)»;
- 8-9 класи - наказу МОН України № 405 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (таблиця 1);
- 10-11 класи - наказу МОН України №408 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», таблиця 2,3 (із змінами, внесеними наказами МОН України від 29.11.2019 № 1493, від 31.03.2020 № 464);

Навчальний план школи II ступеня містить перелік навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі та навчальне навантаження за роками навчання між навчальними предметами /інтегрованими курсами. Навчальне навантаження орієнтоване на діапазон мінімальної та максимальної кількості годин у межах кожної

освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання. Години навчального навантаження перерозподілено між освітніми галузями та використано для проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема для подолання втрат у навчанні. Під час визначення кількості годин для вивчення освітніх компонентів громадянської та історичної освітньої галузі питання громадянської освіти інтегровані в курс історії України.

У навчальний план базової та старшої школи додаються вибіркові освітні компоненти, навчальні програми які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» / «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку проведення

Навчальні плани 1-11 класів подано в таблицях 1-6.

У закладі здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 20.02.2002 № 128 (у редакції наказу від 08.04.2016).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Навчальні екскурсії для учнів 1-4 класів та навчальна практика для учнів 5-8, 10 класів у 2024/2025 навчальному році організуються відповідно до інструктивно-методичного листа Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 №1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів» та згідно рішення педради від 29.08.2024 (протокол № 1) проводяться упродовж навчального року.

РОЗДІЛ IV. Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм. Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями.

Програмно-методичне забезпечення реалізації освітньої програми забезпечують провідну мету – підвищення якості освіти шляхом упровадження методик особистісно й компетентісно зорієнтованого навчання, виховання й розвитку молодших учнів; технологічність методик навчання.

Перелік навчальних програм

I ступінь

№ п/п	Клас	Назва навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму
1.	1-2	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна	Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
2.		Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (1-4класи):	Наказ ДСЯО від 21.06.2024 № 01-10/196
3.	3 класи 4-А, 4-В	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна	Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
4.	2-А, 4-Б	Навчальна програма «Українська мова. 1–4 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (авт.: Булахова Л. М., Гавриш І. В., Жук Г. О., Райська Т. В., Северіна О. В., Щербакова О. О., Ярмак І. М.) 1–4	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти від 20 червня 2023 (протокол № 5).
5.	2-А, 4-Б	Навчальна програма «Математика. 1–4 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють зі освітньою програмою науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О.) 1–4	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти від 20 червня 2023 (протокол № 5);
6.	2-А, 4-Б	Навчальна програма «Я пізнаю світ. 1-4 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (авт. Булахова Л. М., Гавриш І.В., Доценко С. О., Жук Г. О.,	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової

	Калиновська Г. О., Райська Т. В., Северіна О. В., Щербакова О. О., Ярмак І. М.) 1–4	освіти від 20 червня 2023 (протокол No 5);
--	---	---

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

Метою рідномовної освіти для загальної середньої освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

Відповідно до окресленої мети головними завданнями рідномовної освіти у початковій школі є:

- виховання стійкої мотивації до читання та прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію;
- розвиток уміння вдумливого читання і базових правописних умінь;
- збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх, для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- створення сприятливого мовного середовища у школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Відповідно до окреслених завдань, у початковому курсі рідномовної освіти виокремлено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Комунікативна компетентність, зокрема вільне володіння українською мовою та спілкування рідною мовою (якщо вона не українська), виявляється в безпосередньому та опосередкованому спілкуванні.

Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістової лінії «Взаємодіємо усно» (мовець/слухач – слухач/мовець). Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія у класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі тощо).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані у просторі та часі) запропоновано змістові лінії «Читаємо» (читач – автор), «Взаємодіємо письмово» (автор – читач), «Досліджуємо медіа» (читач/ глядач/слухач – автор). Ці змістові лінії забезпечують здобуття досвіду опосередкованого спілкування, опанування кола знань (понять, уявлень) та вмінь, що дають змогу учням удосконалювати комунікативну компетентність.

Змістова лінія «Читаємо» спрямована на розвиток мотивації дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності, яка ґрунтується на учнівській ініціативності та самостійності в доборі текстів для читання та інтерпретації прочитаного. Під час читання учні розвивають уміння сприймати та аналізувати текст, оцінювати прочитане та перетворювати інформацію, уявляти, мислити творчо.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» передбачає залучення учнів до реальної писемної практики, зокрема за допомогою цифрових пристроїв та в режимі онлайн. Результатом такої роботи є базові вміння створювати писемні висловлювання у реальному та віртуальному просторі та редагувати їх.

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» передбачає ознайомлення школярів з основами медіаграмотності. Діти формують уявлення про межу між реальним світом і світом мас-медіа, навчаються інтерпретувати, аналізувати, оцінювати медіатексти (фільм, мультфільм, реклама, фотографія тощо) та створювати прості медіапродукти. Змістова лінія «Досліджуємо медіа» пропонує інструмент для активного критичного освоєння комунікативного медіасередовища.

Змістова лінія «Досліджуємо мовлення» забезпечує дослідження мовних закономірностей і формування на цій основі свідомих мовленнєвих умінь (орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних, словотвірних). Також у межах цієї змістової лінії учні опановують виражальні засоби художніх текстів, що в цілому сприяє творенню індивідуального стилю мовлення.

Змістова лінія «Театралізуємо» слугує розвитку комунікативних умінь учнів, зокрема вміння моделювати різні ситуації спілкування, обирати відповідні комунікативні стратегії, досліджувати несловесні засоби спілкування. Увага до несловесних засобів приділятиметься і в змістових лініях «Взаємодіємо усно» та «Досліджуємо медіа», а сам прийом театралізації може використовуватися й у змістовій лінії «Читаємо».

Специфіка змістової лінії «Театралізуємо» пов'язана з формуванням уявлення про театр як місце, де учні здобувають досвід співчуття та співпереживання. Тому в межах змістової лінії «Театралізуємо» учні досліджують чужу (глядач) та власну (актор) експресію. Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до сценічної творчості, в умовах якої школярі набувають акторського досвіду, зокрема імпровізації, що забезпечує розвиток у дитини емоційного інтелекту, творчого мислення, самосвідомості й самоєфективності, уміння мобілізувати інших, ініціативності, уміння долати бар'єри, пов'язані з неоднозначністю, невизначеністю та ризиками, співпрацювати з іншими особами.

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Відповідно до окресленої мети головними завданнями іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування в письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі змістові лінії: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній «Сприймання на слух», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання». Змістова лінія «Сприймання на слух» передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/або невербально. Змістова лінія «Усна взаємодія» спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія «Усне висловлювання» передбачає творення коротких фраз про себе, надавання

базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії «Зорове сприймання» (читач – автор), «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія». Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність. Змістова лінія «Зорове сприймання» передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії «Писемне висловлювання» учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії «Онлайн взаємодія» є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Метою математичної освітньої галузі Стандарт визначає «розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем».

У відповідності із загальними цілями найважливішими завданнями навчання математики можуть бути:

- формування здатності розпізнавати серед повсякденних проблем ті, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів та способів;
- розвиток вміння здійснювати дослідження, аналіз, планування послідовності дій для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач;
- формування та розвиток усвідомлених і міцних обчислювальних навичок;
- вироблення вміння описувати побачене, почуте, прочитане за допомогою простих математичних моделей;
- формування відповідального ставлення щодо висунування гіпотез, їх оцінки, доведення або спростування, обґрунтування свого вибору;
- вироблення досвіду дослідження просторових відношень, форм об'єктів навколишнього світу, конструювання площинних та об'ємних геометричних фігур;
- вироблення вміння сприймати, перетворювати та оцінювати отриману інформацію, використовуючи різні джерела, у тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

У початковому курсі математичної освіти відповідно до зазначеної мети і сформульованих завдань виділено такі змістові лінії: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними».

З 1-го класу учнів варто привчати до роботи з різного виду простими математичними моделями, оскільки вони так чи інакше допомагають виділити,

впорядкувати, проаналізувати та зафіксувати дані (подані в умові задачі, зібрані за допомогою опитувальника тощо). Ця робота розгортається у межах змістової лінії «Робота з даними».

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Відповідно до окресленої мети головними завданнями природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;
- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до участі у природоохоронних акціях;
- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);
- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі змістові лінії: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Змістова лінія «Я пізнаю природу» спрямована на формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на запитання про навколишній світ.

Змістова лінія «Я у природі» передбачає розвиток уявлень молодших школярів про об'єкти та явища природи, встановлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи; вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довкіллі.

Змістова лінія «Я в рукотворному світі» спрямована на формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи, слугує джерелом натхнення для пошуку та втілення дитячих винахідницьких ідей та проектів.

Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проектній діяльності школярів.

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Відповідно до окресленої мети головними завданнями технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;

- формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;
- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;
- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Змістові лінії, які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів.

Змістова лінія «Технічна творчість і техніка» спрямована на залучення учнів до творчої діяльності у процесі конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором. Процес конструювання з готових деталей (моделей) конструктора має на меті сприяти розвитку просторової уяви й елементів творчого та технічного мислення учнів, через читання і зіставлення малюнків, графічних зображень, за якими учні складатимуть конструкції. Учні виконуватимуть макетування об'ємних моделей транспортних засобів, будинків, веж, роботів тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до деталей конструкторів, відповідних графічних зображень схем для конструювання простих моделей; матеріалів для виготовлення та оздоблення виробу

Змістова лінія «Світ технологій» має на меті формувати в учнів здатність планувати власну діяльність у процесі вивчення конструкційних матеріалів – від розпізнавання їх на дотик до аргументованого добору для створення виробу, виконувати найпростіші способи їх обробки. Важливою умовою засвоєння цієї лінії є формування в учнів здатності розуміти і дотримуватися послідовності у виготовленні виробів, аргументувати обрану послідовність у роботі. У процесі роботи з матеріалами провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування стрічок тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня/учениці до матеріалів, технологічних карток (схем), необхідних для виготовлення виробу, інструментів та пристосувань, довідникових посібників (книжки з ілюстраціями до творів, набори малюнків до мультфільмів тощо). Організація екскурсій на виробничі об'єднання, перегляд та обговорення відеофільмів про виробництво. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюється повторне та економне використання матеріалів.

Змістова лінія «Світ ремесел» має на меті формувати в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком чи власним задумом, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва. У процесі роботи провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування, різьблення, ліплення тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до виробів, виготовлених традиційними та сучасними ремеслами; матеріалів, інструментів та пристосувань, каталогів, фотографій тощо. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються технології традиційних та сучасних ремесел. Відвідування (реально чи віртуально) майстерень народних умільців, музеїв декоративно-ужиткового мистецтва.

Змістова лінія «Побут» має на меті формувати практичні навички організації власної життєдіяльності, розв'язувати практичні завдання у власному побуті, планувати та реалізовувати найпростіші трудові дії (ремонт іграшок, книжок, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування страв за рецептами; догляд за одягом та взуттям). Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, інструментів та пристосувань; об'єктів (іграшок, книжок тощо). Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються найпростіші дії щодо самостійності в побуті.

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/вчителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Метою інформатичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Відповідно до окресленої мети головними завданнями інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;
- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв'язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформацію різних видів;
- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;
- формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео, звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;
- формування вміння презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за змістовими лініями «Я у світі інформації», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві».

У рамках змістової лінії «Я у світі інформації» формуються початкові вміння розпізнавати, знаходити, свідомо відбирати, зберігати та опрацьовувати

просту інформацію за допомогою цифрових пристроїв та без них. Розпізнавання правдивої і неправдивої інформації в усіх її виявах (текст, зображення, звук тощо) необхідне для формування критичного мислення, що сприяє безпеці в інформаційному просторі дитини. Початкові уявлення про моделі реалізуються через визначення істотних і неістотних властивостей об'єктів та створення на основі цього простих моделей об'єктів.

Змістова лінія «Моя цифрова творчість» розкривається через практичну діяльність (індивідуальну і групову) зі створення простих інформаційних продуктів (програм, текстів, зображень, відео, звуків, тощо) за допомогою цифрових пристроїв та програм для творчого самовираження, презентації себе і продуктів власної діяльності, вирішення завдань інших освітніх галузей.

В основі змістової лінії «Комунікація та співпраця» – ознайомлення із доступними для дитини засобами цифрової та безпосередньої комунікації для гри, спілкування, навчання, отримання нової інформації; використання безпечного онлайн-ового чи офлайн-ового середовища для цього. В умовах роботи у групі учні мають навчитися окреслювати цілі індивідуальної та групової діяльності, розподіляти ролі в межах групи, оцінювати здобутий результат, аналізувати помилки та усувати їх, доброзичливо взаємодіяти безпосередньо та в мережах.

Змістова лінія «Я і цифрові пристрої» реалізується через усвідомлення і розпізнавання тих завдань, які можна розв'язати за допомогою цифрових пристроїв, виходячи з їхніх функціональних можливостей (фотографувати, записувати, слухати, відображати, опрацьовувати інформацію тощо). До основних умінь, які формуються через цю змістову лінію, належать розпізнавання простих програмних і технічних несправностей та вміння усувати їх самостійно чи з допомогою дорослих, розуміти обмеження та переваги пристроїв стосовно виконуваних завдань, усвідомлювати, що машини можуть імітувати інтелектуальну діяльність. Ця змістова лінія охоплює вміння організовувати власний робочий простір на фізичному та простому програмному рівні для збереження здоров'я, доброго самопочуття та ефективної діяльності учня/учениці.

Змістову лінію «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві» спрямовано на створення безпечних умов для учня/учениці під час роботи з цифровими пристроями і в мережах, що передбачає захист особистої інформації, формування принципів етичного, доброзичливого та відповідального спілкування через мережі, навички і можливості захисту власного інформаційного простору, фізичного та психологічного здоров'я. У рамках цієї змістової лінії в учнів формується відповідальне та шанобливе ставлення до власної та чужої інформаційної діяльності, яке на рівні початкової школи виявляється, зокрема, і через зазначення власного авторства, посилання на авторство інших, а також через усвідомлення шкоди від списування.

Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв'язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Метою соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти є становлення самостійності учня/учениці, його/її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Відповідно до окресленої мети головними завданнями соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто його/її оточує;
- виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я і безпеки;
- розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;
- формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;
- формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;
- розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я;
- сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я;
- створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома змістовими лініями: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Змістова лінія «Безпека» передбачає розвиток умінь безпечної поведінки вдома, школі та у природному й техногенному середовищі, прогнозування наслідків небезпечних дій, визначення впливів на вибір безпечної поведінки, дотримання правил (дорожнього руху, використання побутової техніки і побутової хімії тощо) та відповідального ставлення до особистої безпеки й безпеки інших.

Змістова лінія «Здоров'я» спрямована на формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності і поведінки через набуття навичок здорового способу життя, розвиток позитивної самооцінки, критичного мислення, умінь ухвалювати зважені рішення, відповідально ставитися до власного здоров'я та здоров'я тих, хто поряд, і протидіяти негативним соціальним чинникам.

Змістова лінія «Добробут» забезпечує розвиток етичної поведінки в соціумі, вміння вчитися і формування позитивного ставлення до навчання, усвідомлення важливості здорового способу життя для добробуту, розвиток підприємливості і споживчої культури для оптимального використання ресурсів та забезпечення добробуту, орієнтацію учнів на відповідальне ставлення до безпеки та здоров'я як до найважливіших життєвих цінностей.

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємоінтеграцію і взаємодоповнення.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня/учениці початкової школи

власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями громадянської та історичної освіти у початковій школі є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади, Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;
- сприяння початковому усвідомленню власної гідності, цінності свободи і прав людини, своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вироблення відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;
- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;
- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра / школярки;
- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опановувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких змістових ліній: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістова лінія «Я – Людина» передбачає залучення учня / учениці до опрацювання та використання для самоідентифікації елементарної інформації про людину як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє самопізнанню учнів, усвідомленню власних потреб, уподобань, здібностей та інтересів, заохочує обирати цілі особистісного зростання (бути відповідальним, чесним тощо), допомагає початковому усвідомленню гідності та неповторності будь-якої людини.

Змістова лінія «Я серед людей» забезпечує усвідомлення ролі зв'язків, які існують між людьми, значення рідні, друзів, приятелів, спільнот, з якими дитина себе ідентифікує. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє набуттю досвіду громадянської поведінки та свідомому виборі норм і моделей поведінки, часто за певними взірцями.

Змістова лінія «Моя культурна спадщина» дає змогу учнівству усвідомити свою вкоріненість у національну, а також рідну за етнічним походженням культуру, в європейську цивілізацію. Учні/ учениці отримують можливість дослідити місцеві пам'ятки, пізнати традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє розумінню значущості та різноманітності культурних надбань людства, формуванню умінь пізнавати минуле.

Змістова лінія «Моя шкільна і місцева громади» забезпечує розуміння учнем/ ученицею базових норм шкільного та місцевого громадського життя, дає йому/ їй змогу посилено долучатися до їх відтворення та модернізації. Пізнання шкільних і місцевих традицій, ознайомлення з громадянськими вчинками земляків, діяльністю шкільної адміністрації, місцевих органів влади та добровільних асоціацій, зорієнтованих на громадські справи, сприяє набуттю учнями первинного досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії, впливає на формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури дитини. Навчання в межах цієї змістової лінії забезпечує вироблення вмінь висловлювати та обстоювати свою думку та приймати інших, висувати власні ініціативи, планувати й організовувати посильні для дітей молодшого шкільного віку громадські справи.

Змістова лінія «Ми – громадяни України. Ми – європейці» дає учневі / учениці елементарні уявлення про національну символіку та державні атрибути України, націю (народ), державу, політику, владу, ключові події в історії України, підводить до прийняття демократичних цінностей та ідей євроатлантичної інтеграції Батьківщини. У межах цієї змістової лінії на прикладі відомих історичних постатей та національних героїв школярі усвідомлюють цінності патріотизму, активної громадянської позиції, самоповаги та ін.

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елементу змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня / учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання шани до національної і світової культурної спадщини;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво;

- розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках;
- формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
- формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
- виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за змістовими лініями: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Змістова лінія «Художньо-практична діяльність» націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне засвоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовияву. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виражальні засоби для творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на емоційний стан завдяки мистецькій діяльності.

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» спрямована на пізнання цінностей, що несуть твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на свій емоційний стан завдяки сприйманню творів мистецтва.

Реалізація змістової лінії «Комунікація через мистецтво» націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема в різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо.

Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані предмети або предмети за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Метою цієї галузі для загальної середньої освіти є формування в учня / учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;
- формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку;
- розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- збільшення обсягу рухової активності, яка приносить радість дитині;
- формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 1-4 класів охоплює такі змістові лінії: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Змістова лінія «Базова рухова активність» охоплює такі види діяльності, які спрямовані на формування життєво необхідних рухових умінь і навичок.

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)» пов'язана з опануванням рухливих ігор та естафет, що задовольняє потребу в руховій активності та сприяє формуванню комунікативних здібностей.

Змістова лінія «Турбота про стан здоров'я та безпеку» спрямована на формування свідомого ставлення до власного здоров'я та вмінь безпечної поведінки в процесі фізкультурної діяльності. Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю.

Нові підходи до змісту занять фізичною культурою повинні орієнтувати вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорсткої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

В умовах реалізації компетентнісно орієнтованого освітнього процесу оцінювання результатів навчання здобувачів освіти є визначальним його

компонентом. Результати оцінювальної діяльності учасників освітнього процесу зумовлюють вибір змісту, форм і методів учіння та навчання, коригування темпу опанування уміннями і навичками, визначеними освітньою програмою закладу загальної середньої освіти, та є інструментом реалізації індивідуального підходу в освітньому процесі.

Перелік підручників

для 1-го класу:

№	Рік видання	Автори	Назва підручника
1	2018	Доценко І.В., Євчук О.В., Губарева С.С.	Англійська мова
2	2018	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Українська мова. Буквар, 1 ч.
3	2018	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Українська мова. Буквар, 2 ч.
4	2018	Гісь О.М., Філяк І.В.	Математика
5	2018	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Я досліджую світ, 1 част.
6	2018	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Я досліджую світ, 2 част.
7	2018	Кізілова Г.О., Шулько О.А.	Мистецтво

- для 2-го класу:

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника
1.	2019	"Ранок"	Губарева С.С.	Англійська мова
2.	2019	"Ранок"	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Українська мова та читання. Ч.1
3.	2019	"Ранок"	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Українська мова та читання. Ч.2
4.	2019	"Ранок"	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Я досліджую світ. Ч.1
5.	2019	"Ранок"	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Я досліджую світ. Ч.2
6.	2019	"Ранок"	Гісь О.М., Філяк І.В.	Математика
7.	2019	"Астон"	Кізілова Г.О.	Мистецтво

- для 3-го класу:

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника

1.	2020	"Астон"	Кізілова Г.О.	Мистецтво
2.	2020	"Ранок"	Гісь О.М., Філяк І.В.	Математика.Ч.1
3.	2020	"Ранок"	Гісь О.М., Філяк І.В.	Математика.Ч.2
4.	2020	"Ранок"	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Українська мова та читання.Ч.1
5.	2020	"Ранок"	Большакова І.О., Пристінська М.С.	Українська мова та читання.Ч.2
6.	2020	"Світич"	Волощенко О.В., Козак О.П., Остапенко Г.С.	Я досліджую світ.Ч.1., Ч.2
7.	2020	"Ранок"	Губарева С.С., Павліченко О.М.	Англійська мова

- для 4-го класу:

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника
1.	2021	Ранок	Большакова І.О., Хворостяний І.Г.	Українська мова та читання. Ч.1,ч.2
2.	2021	Ранок	Губарева С.С., Павліченко О.М.	Англійська мова
3.	2021	Ранок	Гісь О.М., Філяк І.В.	Математика.Ч.1, Ч.2
4.	2021	Світич	Волощенко О.В., Козак О.П., Остапенко Г.С.	Я досліджую світ.Ч.1, Ч.2
5.	2021	Світич	Андрусич О.О., Стеценко І.Б.	Інформатика
6.	2021	Астон	Кізілова Г.О.	Мистецтво

Перелік модельних навчальних програм

5 - 7 класи

№ п/п	Клас	Назва навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму
1.	5, 6	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795

2.	7	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883
3.	5, 6	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
4.	7	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Слоньовська О.В., Ярмутьська І.В.)	Наказ МОН України від 01.12.2023 № 1466
5.	5-7	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори: Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)	Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2023 № 1226
6.	5-7	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
7.	5, 6	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
8.	7	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883
9.	7	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883
10.	5, 6	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнік Т.В.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795

11.	6, 7	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу МОН України від 09.02.2022 № 143)
12.	7	Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.)	Наказ МОН України від 06.09.2023 № 1090
13.	7	Модельна навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О.)	Наказ МОН України від 16.08. 2023 № 1001
14.	7	Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.)	Наказ МОН України від 27.12.2023 № 1575
15.	5, 6	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
16.	7	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О. І., Дяків В. Г., Седоченко А. Б., Страшко С. В.)	Наказ МОН України від 16.08.2023 року № 1001
17.	5	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
18.	6	Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О.,	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795

		Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.)	
19.		Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Бурлака О.В., Желіба О.В., Павловська-Кравчук В.А., Худобець О.А., Черкас Б.В., Щупак І.Я.)	Наказ МОН України від 16.08.2023 № 1001
20.		Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Щупак І. Я., Посунько А.С., Бакка Т.В., Бурлака О.В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О.О., Мелешенко Т. В., Павловська-Кравчук В.А., Піскарьова І.О., Худобець О.А.)	Наказ МОН України від 16.08.2023 № 1001
21.	5, 6	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пасічник О.В., Чернікова Л.А.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
22.	7	Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Пасічник О. В., Козак Л. З., Ворожбит А. В.)	Наказ МОН України від 06.09.2023 № 1090
23.	5, 6	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
24.	7	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.)	Наказ МОН України від 16.08.2023 № 1001
25.	5, 6	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л.М., Просіна О.В.)	Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795
26.	7	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гайдамака О.В., Лемешева Н.А.)	Наказ МОН України від 24.07.2023 № 883

27.	5-7	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є.В., Бідний М.В., Ребрина А.А., Данільченко В.О., Коломоєць Г.А., Дутчак М.В.)	Наказ МОН України від 22.08.2024 № 1185
-----	-----	--	---

**Навчальні програми 6-А клас
(науково-педагогічний проєкт «Інтелект України»)**

1	Навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Доценко С.О., Горьков О.А., Скиба С.Б.)	5-6	Схвалено рішенням експертної комісії з математики ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 30.05.2022 року (протокол №7)
2	Навчальна програма курсу за вибором «Еврика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Доценко С.О., Горьков О.А., Скиба С.Б.)	5-8	Схвалено рішенням експертної комісії з математики ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 30.05.2022 року (протокол №7)
3	Навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Аркуща О.Г., Боярь М.С., дяків В.Г., Мудрий М.М., Пастушенко Р.Я., Хлипавка Л.М.)	5-6	Схвалено рішенням експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 30.05.2022 року (протокол №4)
4	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гога С.С., Задорожний К.М., Калиновська Г.О.)	5-6	Схвалено рішенням експертної комісії з біології та екології ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 31.05.2022 року (протокол №4)
5	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Сухов Р.В.)	5-6	Схвалено рішенням експертної комісії з фізики ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 06.06.2022 року (протокол №3), з хімії від 25.05.2024 (протокол № 4)..
5	Навчальна програма «Географія» для 6-9 класів для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гога С.С., Свір Н.В.)	6-9	Схвалено рішенням експертної комісії з географії ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти» від 25.05.2022 року (протокол №4)

6	Навчальна програма «Українська мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Семихат Н.В., Дроф'як С.М., Новожилова Н.М.)	5-9	Схвалено рішенням експертної комісії з української мови ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 2)
7	Навчальна програма «Українська мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Семихат Н.В., Дроф'як С.М., Новожилова Н.М.)	5-9	Схвалено рішенням експертної комісії з української мови ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 2)
8	Навчальна програма «Українська література 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гученко О.В., Мартиновець С.В.)	5-6	Схвалено рішенням експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 24.06.2022 року (протокол № 4)
9	Навчальна програма «Зарубіжна література 5-6 класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гученко О.В., Мартиновець С.В.)	5-6	Схвалено рішенням експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 3)
10	Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Щербакова О.О., Холтобіна О.У., Щербаков О.Ф., Луценко Є.В.)	5-9	Схвалено рішенням експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) ДНУ інститут Модернізації змісту освіти» від 13.06.2022 року (протокол № 3)

Перелік навчальних програм,
за якими здійснюється вивчення предметів
інваріантної складової навчального плану у 8-9 класах

№ п/п	Клас	Назва навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму
1	8-9	Українська мова	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
2	8-9	Українська література	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
3	8-9	Зарубіжна література	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
4	8-9	Іноземні мови	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
5	8-9	Історія України	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
6	8-9	Всесвітня історія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698

7	9	Основи правознавства	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
8	8-9	Математика	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
9	8-9	Біологія	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
10	8-9	Географія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
11	8-9	Фізика	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
12	8-9	Хімія	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
13	8-9	Мистецтво	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
14	8-9	Інформатика	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
15	8-9	Трудове навчання	Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804
16	8-9	Основи здоров'я	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698
17	8-9	Фізична культура	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407

Перелік навчальних програм, за якими здійснюється вивчення предметів
варіативної складової навчального плану

№ п/п	Клас	Назва курсу за вибором чи факультативу	Кількість годин за навчальним планом	Яким чином використані	Назва та автор програми, лист яким рекомендовано використання даної програми
2	8	Живи за правилами	0,5	Курс за вибором	Т.Ремех. Живи за правилами. Програма факультативного курсу; рекомендована Міністерством освіти і науки України, лист МОН від 03.07.2018 №1/9- 415
3	8	Синтаксис простого та простого ускладненого речення	1	Курс за вибором	Синтаксис простого та простого ускладненого речення. Програма факультативу. 8 клас; рекомендована Міністерством освіти і науки України, лист ІМЗО від 04.07.2019 № 22.1/12-Г-551
4	8	Видатні постаті України кінця XVI-XVIII ст.	1	Курс за вибором	Лівун Н.А., Островський В.В. Видатні постаті України XVI – XVIII століть. Програма курсу за вибором. 8 клас; рекомендована Міністерством освіти і науки України, лист від 29.08.2016 № 1/11-11414
5	9	Синтаксис складного речення	1	Курс за вибором	Синтаксис складного речення української мови. Програма факультативу для

					9 класів; рекомендована МОН України, лист ІМЗО від 04.07.2019 № 22.1/12-Г-551
--	--	--	--	--	--

Перелік підручників для II ступеня.

– для 5-го класу

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника
1	2023	"Оріон"	Щупак І.Я., Бурлака О.В.	Вступ до історії України та громадянської освіти
2	2024	"Лінгвіст"	Дасон Ендрю Біос	Інформатика
3	2023	"Лінгвіст"	Джоанна Коста, Мелані Вільямс	Англійська мова
4	2022	"Генеза"	Істер О.С.	Математика
5	2023	"Освіта"	Масол Л.М.	Мистецтво
6	2023	"Освіта"	Давидюк Л.В., Мельник А.О.	Етика
7	2023	"Світич"	Шиян О.І. та ін.	Здоров`я, безпека та добробут
8	2023	"Оріон"	Коршевніук Т.В., Ярошенко О.Г.	Пізнаємо природу
9	2024	"Академія"	Ніколенко О.М. та ін.	Зарубіжна література
10	2024	"Букрек"	Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.	Українська література
11	2022	"Генеза"	Заболотний О.В., Заболотний В.В.	Українська мова
12	2023	"Ранок"	Ходзицька І.Ю та ін.	Технології

– для 6-го класу

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника
1	20243	"Оріон"	Щупак І.Я.	Історія України. Всесвітня історія
2	2023	"Лінгвіст"	Дасон Ендрю Біос	Інформатика
3	2023	"Лінгвіст"	Джоанна Коста, Мелані Вільямс	Англійська мова

4	2023	"Генеза"	Істер О.С.	Математика
5	2023	"Освіта"	Масол Л.М.	Мистецтво
6	2023	"Освіта"	Давидюк Л.В., Мельник А.О.	Етика
7	2023	"Світич"	Шиян О.І. та ін.	Здоров'я, безпека та добробут
8	2023	"Оріон"	Коршевнік Т.В., Ярошенко О.Г.	Пізнаємо природу
9	2023	"Академія"	Ніколенко О.М. та ін.	Зарубіжна література
10	2023	"Букрек"	Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.	Українська література
11	2023	"Генеза"	Заболотний О.В., Заболотний В.В.	Українська мова
12	2023	"Ранок"	Ходзицька І.Ю та ін.	Технології
13	2023	"Абетка"	Кобернік С.Г.	Географія

- для 7-го класу

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника
1.	2024	Літера ЛТД	Заболотний В.В.	Українська література
2.	2024	Генеза	Заболотний В.В.	Українська мова
3.	2024	Лінгвіст	Біос Джон Ендрю	Інформатика
4.	2024	Генеза	Гайдамака О.В.	Мистецтво
5.	2024	Ранок	Григорович О.В.	Хімія
6.	2024	Ранок	Ходзицька І.Ю.	Технології
7.	2024	Генеза	Істер О.С.	Алгебра
8.	2024	Генеза	Істер О.С.	Геометрія
9.	2024	Оріон	Щупак І.Я.	Історія України
10.	2024	Оріон	Щупак І.Я.	Всесвітня історія
11.	2024	Лінгвіст	Коста Джоанна	Англійська мова
12.	2024	Академія	Ніколенко О.М.	Зарубіжна література
13.	2024	Генеза	Балан П.Г.	Біологія
14.	2024	Абетка	Кобернік С.Г.	Географія

15.	2024	Світлич	Задорожна Л.В.	Здоров'я, безпека, добробут
16.	2024	Ранок	Баряхтар В.Г.	Фізика

- для 8-го класу

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника
1.	2016	"Фоліо"	Масол Л.М.	Мистецтво
2.	2016	"Фоліо"	Мачача Т.С. Стрижова Т.В.	Трудове навчання. Обслуг. види праці
3.	2016	"Літера ЛТД"	Терещук А.І., Медвідь О.Ю.	Трудове навчання. Обслуг. види праці
4.	2016	"Генеза"	Гащак В.М., Дятленко С.М.	Трудове навчання. Технічні види праці
5.	2021	"Фоліо"	Щупак І.Я., Бурлака О.В., Власов Н.С.	Історія України
6.	2021	"Ранок"	Щупак І.Я., Черкас Б.В., Бурлака О.В.	Всесвітня історія
7.	2021	"Гімназія"	Мерзляк А.Г.	Алгебра
8.	2021	"Гімназія"	Мерзляк А.Г.	Геометрія
9.	2021	"Астон"	Карп'юк О.Д.	Англійська мова
10.	2016	"Генеза"	Матяш Н.Ю., Остапченко Л.І.	Біологія
11.	2016	"Генеза"	Волощук Є.В., Слободянюк О.М.	Зарубіжна література
12.	2016	"Алатон"	Бех І.Д., Воронцова Т.В.	Основи здоров'я
13.	2021	"Грамота"	Авраменко О.М.	Українська література
14.	2021	"Грамота"	Авраменко О.М.	Українська мова
15.	2021	"Ранок"	Бар'яхтар В.Г.	Фізика
16.	2021	"Грамота"	Бойко В.М., Дітчук І.Л.	Географія
17.	2021	"Академія"	Попель П.П.	Хімія
18.	2021	"Генеза"	Ривкінд Й.Я.	Інформатика

- для 9-го класу

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника
1.	2017	"Ранок"	Ходзицька І.Ю.	Трудове навчання. Обслуговуючі види праці
2.	2017	"Генеза"	Гащак В.М.	Трудове навчання.

				Технічні види праці
3.	2017	"Генеза"	Ривкінд Й.Я.	Інформатика
4.	2017	"Генеза"	Турченко Ф.Г.	Історія України
5.	2017	"Гімназія"	Мерзляк А.Г.	Алгебра
6.	2017	"Гімназія"	Мерзляк А.Г.	Геометрія
7.	2017	"Астон"	Карп'юк О.Д.	Англійська мова
8.	2017	"Генеза"	Остапченко Л.І.	Біологія
9.	2017	"Генеза"	Осмоловський С.О.	Всесвітня історія
10.	2017	"Оріон"	Гільберг Т.Г.	Географія
11.	2017	"Літера ЛТД"	Ковбасенко Ю.І.	Зарубіжна література
12.	2017	"Генеза"	Бойченко Т.Є.	Основи здоров'я
13.	2017	"Грамота"	Наровлянський О.Д.	Основи правознавства
14.	2017	"Грамота"	Авраменко О.М.	Українська література
15.	2017	"Ранок"	Глазова О.П.	Українська мова
16.	2017	"Ранок"	Бар'яхтар В.Г.	Фізика
17.	2017	"Оберіг"	Назаренко Н.В.	Мистецтво
18.	2017	"Оріон"	Ярошенко О.Г.	Хімія

Перелік навчальних програм, за якими здійснюється вивчення предметів
інваріантної складової навчального плану

III ступеня

№ п/п	Клас	Назва навчальної програми	Наказ, яким затверджено навчальну програму	Рівень вивчення
1.	10-11	Українська мова	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
2.	10-11	Українська мова	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Профільний рівень
3.	10-11	Українська література	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
4.	10-11	Зарубіжна література	Наказ МОН України від від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
5.	10-11	Іноземні мови	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
6.	10-11	Історія України	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
7.	10-11	Історія України	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Профільний рівень
8.	10-11	Всесвітня історія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
9.	10-11	Всесвітня історія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Профільний рівень

10.	10	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
11.	10-11	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
12.	10-11	Біологія і екологія	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
13.	10-11	Географія	Наказ МОН України від 03.08.2022 № 698	Рівень стандарту
14.	10-11	Фізика (авторський колектив під керівництвом Локтева В.М.)	Наказ МОН України від 24.11.2017 № 1539	Рівень стандарту
15.	11	Астрономія (авторський колектив під керівництвом Яцківа Я.С.)	Наказ МОН України від 24.11.2017 № 1539	Рівень стандарту
16.	10-11	Хімія	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
17.	10-11	Фізична культура	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
18.	10-11	Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс»	Наказ МОН України від 08.08.2024 № 1116	
19.	10-11	Інформатика	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту
20.	10-11	Технології	Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407	Рівень стандарту

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 01.07.2024 № 940 «Про реалізацію інноваційного освітнього проекту на всеукраїнському рівні за темою «Теоретико-методичні засади викладання навчального предмета / інтегрованого курсу «Захист України» у серпні 2024 - серпні 2026 років», листа Міністерства освіти і науки від 12.07.2024 «Про створення та функціонування осередків для викладання навчального предмета «Захист України», відповідно до Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації – Сумської обласної військової адміністрації від 13.08.2024 № 424-ОД «Про затвердження

переліку осередків викладання навчального предмету «Захист України», наказу по відділу освіти Охтирської міської ради від 26.08.2024 № 68 «Про утворення осередку для викладання навчального предмета «Захист України» заклад формує осередок для вивчення предмета «Захист України» та уводить до штатного розпису 3 ставки педагогічних працівників.

Перелік навчальних програм, за якими здійснюється вивчення предметів
варіативної складової навчального плану

№ п/п	Клас	Назва	Кількість годин		Назва та автор програми, лист, яким рекомендовано використання даної програми
1	10	Історія України п.п. ХХ століття в особах	1	Курс за вибором	Т.О. Чубукова. Історія України першої половини ХХ століття в особах. Програма курсу для 10-11 профільних класів суспільно – гуманітарного напрямку; рекомендовано МОН України, лист від 29.08.2016 № 1/11-11414
2	10	Сучасне франкознавство	1	Курс за вибором	Н.Л.Бондаренко. Сучасне франкознавство. Програма факультативного курсу 10 - 11 класи; рекомендована МОН України, лист ІТЗО від 18.03.2015 № 14.1/12-Г-101
3	10-11	Стилістика української мови	1	Курс за вибором	О.М. Авраменко, В.Ф.Чукіна. Стилістика української мови. Програма факультативного курсу; рекомендована МОН України, лист ІМЗО від 03.07.2017 № 21.1/12-Г-314
4	10-11	Кроки до порозуміння	0,5	Курс за вибором	О. Пометун. Кроки до порозуміння. Навчальна програма з курсу за вибором для учнів старших класів загальноосвітньої школи; рекомендована МОН України, лист ІТЗО від 29.01.2016 № 2.1./12-Г-21
6	11	Становлення української державності	1	Курс за вибором	С.М.Луньов, І.Є.Василенко. Становлення української державності. Навчальна програма курсу за вибором. 11 клас; рекомендована МОН України, лист від 10.06.2019 № 1/9-365

7	11	Українське відродження у ХХ столітті	1	Курс за вибором	Т.І.Мацейків. Українське відродження у ХХ столітті. Програма курсу для 10-11 профільних класів суспільно-гуманітарного напрямку; рекомендована МОН України, лист від 29.08.2016 № 1/11-1114
8	11	Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті	1	Курс за вибором	Т.О.Яценко, І.А.Тригуб. Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті. Програма спеціального курсу для 10 (11) класу філологічного профілю; рекомендована МОН України, лист ІМЗО від 27.06.2018 № 22.1/12-Г-444

Перелік підручників для III ступеня.

Підручники для 10-го класу

№	Рік видання	Видавництво	Автори	Назва підручника	Рівень навчання
1.	2018	Ранок	Глазова О.П.	Українська мова	С
2.	2018	Ранок	Караман С.О.	Українська мова	П
3.	2018	Грамота	Авраменко О.М.	Українська література	С
4.	2018	Оріон	Ісаєва О.О., Клименко Ж.В.	Зарубіжна література	С
5.	2018	Перун	Нерсисян М.А., Піроженко А.О.	Англійська мова	С
6.	2018	Літера ЛТД	Власов В.С., Кульчицький С.В.	Історія України	С
7.	2018	Літера ЛТД	Власов В.С., Кульчицький С.В.	Історія України	П
8.	2018	Оріон	Щупак І.Я.	Всесвітня історія	С
9.	2018	Ранок	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	Всесвітня історія	П
10.	2018	Гене́за	Рівкінд Й.Я., Лисенко Т.І.	Інформатика	С
11.	2018	Літера ЛТД	Вербицька П.В.	Громадянська освіта	С
12.	2018	Гімназія	Мерзляк А.Г.	Математика	С

13.	2018	Абетка	Коберник С.Г.	Географія	С
14.	2018	Ранок	Бар'яхтар В.Г.	Фізика	С
15.	2018	Астон	Герасимів І.М., Пашко К.О.	Захист Вітчизни	С
16.	2018	Астон	Гудима А.А., Пашко К.О.	Захист Вітчизни (Основи медичних знань)	С
17.	2018	Ранок	Ходзицька І.Ю., Боринець Н.І.	Технології	С
18.	2018	Генеза	Остапченко Л.І., Балан П.Г.	Біологія і екологія	С
19.	2018	Оріон	Ярошенко О.Г.	Хімія	С

Підручники для 11-го класу

№	Рік виданн я	Видавництво	Автори	Назва підручника	Рівень навча ння
1.	2019	"Астон"	Гудима А.А.Пашко К.О., Герасимів І.М.	Захист Вітчизни (стандарт- профільний)	С
2.	2019	"Астон"	Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М.	Захист Вітчизни «Основи медичних знань»	С
3.	2019	"Генеза"	Рівкінд Й.Я., Лисенко Т.І.	Інформатика	С
4.	2019	"Ранок"	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	Історія України	П
5.	2019	"Ранок"	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	Історія України	С
6.	2019	"Гімназія"	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б.	Математика	С
7.	2019	"Астон"	Карп'юк О.Д.	Англійська мова	С
8.	2019	"Генеза"	Волощук Є.В.	Зарубіжна література	С
9.	2019	"Ранок"	Пришляк М.П.	Астрономія	С
10.	2019	"Ранок"	Задорожний К.М.	Біологія і екологія	С
11.	2019	"Оріон"	Щупак І.Я.	Всесвітня історія	С
12.	2019	"Ранок"	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	Всесвітня історія	П
13.	2019	"Грамота"	Авраменко О.М.	Українська література	С

14.	2019	"Ранок"	Караман С.О., Горошкіна О.М.	Українська мова	П
15.	2019	"Гене́за"	Авраменко О.М.	Українська мова	С
16.	2019	"Ранок"	Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О.	Фізика	С
17.	2019	"Оріон"	Ярошенко О.Г.	Хімія	С
18.	2019	"Абетка"	Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р.	Географія	С
19.	2019	"Ранок"	Ходзицька І.Ю., Боринець Н.І.	Технології	С

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- курси і предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Базова середня освіта має такі цикли, як адаптаційний (5-6 класи) та базового предметного навчання (7-9 класи), що дають змогу враховувати вікові та індивідуальні особливості розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначено на основі компетентнісного підходу.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння:

- здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо;
- здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;
- відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає вміння:

- здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;
- здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;
- відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою;
- відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;

3) математична компетентність, що передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

5) інноваційність, що передбачає здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності;

8) навчання впродовж життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

– спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;

– виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати

творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

Основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, особистий, соціальний, культурний і навчальний досвід учнів; їх потреби та інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

- 1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;
- 2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;
- 3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;
- 4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;
- 5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, доброзичесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;
- 6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

- 7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;
- 8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;
- 9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;
- 10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;
- 11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Результати навчання здобувачів освіти початкової школи викладено у додатку 9 **Очікувані результати навчання здобувачів освіти.**

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію,</p>

		<p>дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні</p>

		<p>наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів базової школи:

З мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання) зазначені в додатку 10 і передбачають, що учень:

- взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку;
- висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;
- досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова як державна, українська література, зарубіжної літератури зазначені в додатку 11.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта) зазначені в додатку 12 та передбачають, що учень:

- сприймає усну інформацію та письмові тексти іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування;

– взаємодіє з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу засобами іноземної мови;

– надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення іноземною мовою.

Метою математичної освітньої галузі у базовій школі є розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з математичної освітньої галузі зазначені в додатку 13 і передбачають, що учень:

– досліджує проблемні ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;

– моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для розв'язання проблем;

– критично оцінює процес і результат розв'язання проблем;

– розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою.

Метою природничої освітньої галузі є формування особистості учня, який знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи, володіє певними вміннями її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, здатен оцінити вплив природничих наук, техніки і технологій на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з природничої освітньої галузі зазначені в додатку 14 і передбачають, що учень:

– пізнає світ природи засобами наукового дослідження;

– опрацьовує, систематизує та представляє інформацію природничого змісту;

– усвідомлює закономірності природи, роль природничих наук і техніки в житті людини; відповідально поводить себе для забезпечення сталого розвитку суспільства;

– розвиває власне наукове мислення, набуває досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці з іншими особами).

Метою технологічної освітньої галузі є реалізація творчого потенціалу учня, формування критичного та технічного мислення, готовності до зміни навколишнього природного середовища без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з технологічної освітньої галузі зазначені в додатку 14 і передбачають, що учень:

– формулює ідею та втілює задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності;

- творчо застосовує традиційні і сучасні технології;
- ефективно використовує техніку, технології та матеріали без заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу;
- турбується про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб.

Метою інформатичної освітньої галузі є розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і суспільного добробуту, критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з інформатичної освітньої галузі зазначені в додатку 16 і передбачають, що учень:

- знаходить, аналізує, перетворює, узагальнює, систематизує та подає дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;
- створює інформаційні продукти і програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці з іншими особами за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- усвідомлено використовує інформаційні та комунікаційні технології і цифрові інструменти для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології;
- усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього природного середовища, дотримується етичних, культурних і правових норм інформаційної взаємодії.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості учня, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, дбає про безпеку, виявляє підприємливість та професійну зорієнтованість для забезпечення власного і суспільного добробуту.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі зазначені в додатку 17 і передбачають, що учень:

- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на

засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з громадянської та історичної освітньої галузі зазначені в додатку 18 і передбачають, що учень:

- мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства;
- мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища;
- мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання;
- мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;
- усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації;
- дотримується демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими особами, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством, долучається до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі зазначені в додатку 19 і передбачають, що учень:

- пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;
- формує художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;
- пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;
- використовує інформаційне середовище у власній творчості і художній комунікації.

Метою освітньої галузі фізичної культури є гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з освітньої галузі фізичної культури зазначені в додатку 20 і передбачають, що учень:

- формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;
- систематично займається фізичною культурою, володіє технікою фізичних вправ;
- усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів старшої школи викладено у додатку 21

РОЗДІЛ V. Опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.08.2024 року № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» в закладах загальної середньої освіти 2024/2025 навчальний рік триватиме з 2 вересня 2023 року до 30 червня 2025 року.

Освітній процес у 2024/2025 н. р., може бути організовано за очною, дистанційною формами навчання або їх поєднанням (за змішаним режимом) залежно від безпекової ситуації під час воєнного стану. За заявою батьків здобувачів освіти заклад може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема педагогічний патронаж, екстернатну, сімейну (домашню)), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Структура і тривалість навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого навчальним планом, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, особливостей регіону тощо.

Освітній процес в очній формі запроваджується в приміщеннях або будівлях закладу освіти тільки в межах розрахункової місткості споруд цивільного захисту, що можуть бути використані для укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Якщо потужності споруд цивільного захисту є недостатніми для укриття всіх учасників освітнього процесу, то освітній процес може бути організовано шляхом розподілу навчального часу в межах годин (змін) упродовж дня, годин (змін) і днів упродовж тижня, годин (змін), днів та тижнів упродовж місяця або семестру тощо.

Освітній процес в дистанційній формі буде організовано із використанням технологій дистанційного навчання на платформі Microsoft Teams за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. Також можливою є організація освітнього процесу в змішаному режимі, що поєднує очну і дистанційну форми навчання. Таке поєднання можливе для різного виду занять, наприклад, практичні, лабораторні заняття проводяться в очному режимі, лекційні – у дистанційному.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року залежно від безпекової ситуації тощо.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні» (у редакції від 13.06.2024 наказ № 836) учням, які вимушені були змінити місце проживання і здобували освіту в школах за кордоном, зараховувати результати навчання в закладі освіти за місцем перебування з тих предметів, що передбачені і навчальним планом закладу освіти країни перебування, і навчальним планом української школи.

Оскільки тривалість навчального року в країнах тимчасового перебування українських дітей часто не збігається з тривалістю навчального року в закладах освіти України, для учнів, які одночасно навчаються в школі країни перебування і в закладі освіти України, річне оцінювання може бути проведено перед початком наступного навчального року з урахуванням результатів навчання в закладі освіти країни перебування.

Річне оцінювання з української мови, української літератури, історії України та географії проводити відповідно до модифікованих програм, рекомендації щодо використання яких затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 16 травня 2024 року [№ 701](#).

Річне оцінювання з предметів, передбачених тільки українськими освітніми програмами, може проводитись із використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку.

Під час зарахування результатів навчання, отриманих учнями під час навчання за кордоном, рекомендуємо послуговуватися співвіднесенням шкали відповідної країни та української 12-бальної системи, вивченої у наказі Міністерства освіти і науки України від 13.06.2024 №836 «Про внесення змін у методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні».

У закладі щоденно о 9 годині 00 хвилин проводитиметься загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (стаття 2 Указу Президента України № 143 від 16 березня 2022 року «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», лист Міністерства освіти і Науки України від 16.03.2022 №1/3472-22).

Відповідно до Стратегії національно-патріотичного виховання, що затверджена указом Президента України від 18 травня 2019 року №286/2019, національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку національної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), формування у громадян почуття патріотизму, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи. Національно-патріотичне виховання є важливим засобом громадянської освіти.

Ключові положення Стратегії національно-патріотичного виховання зазначені в Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527. Також наказом затверджено заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України.

Документами визначено, що серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають духовно-моральне, громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне виховання як основні складові національно-патріотичного виховання, як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для

формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть розвиток держави як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Діти мають безпосередній зв'язок із тим, що відбувається в країні: їхні батьки, можливо, мобілізовані й захищають Батьківщину, працюють волонтерами, беруть участь у громадських акціях та ін. Потрібно розповідати учням, що держава і громадянське суспільство роблять усе можливе для відновлення миру та порядку в країні, відбиття зовнішньої агресії проти України, що лише в національній єдності та національній гідності наша сила й незламність.

Критеріями сформованості національно-патріотичної свідомості молодшого школяра вважаються: ступінь особистісного ставлення до української мови та використання її у різних сферах діяльності; ступінь активності в утвердженні цінностей української культури, ступінь прояву внутрішнього стану особистості у відношенні до природи, власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Національно-патріотичне виховання учнів початкових класів здійснюється у процесі навчально-пізнавальної діяльності як провідної шляхом внесення ціннісних складових у зміст навчальних предметів, відведення належного місця «спільно-взаємодіючій діяльності» як на уроках, так і в позаурочний час.

Заклад працюватиме за 5-денним режимом роботи.

Початкова школа.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, квести, інтерактивні уроки (уроки з навчанням одних учнів іншими тощо), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Кожен тип уроку має свою структуру, тобто етапи побудови уроку, їх послідовність, взаємозв'язки між ними. Характер елементів структури визначається завданнями, які слід постійно вирішувати на уроках певного типу, щоб найбільш оптимальним шляхом досягти тієї чи іншої дидактичної, розвиваючої та виховної мети уроку. Визначення і послідовність цих завдань залежать від логіки і закономірностей навчального процесу. Зрозуміло, логіка засвоєння знань відрізняється від логіки формування навичок і вмій, а тому і різняться структура уроків відповідних типів. Кожний тип уроку має свою структуру. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог

Державного стандарт та окремих предметів протягом навчального року. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проектах; позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати діяльнісний підхід, проблемне навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проекти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу (закладів) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом відповідного рівня освіти.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Упродовж навчання в 1-4 класах здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, вміннях, навичках та їх корекції.

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року № 898), наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» окреслено підходи оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти в умовах особистісно орієнтованого і компетентнісного навчання.

Відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України "Про освіту" результати навчання - це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них пропонуємо виокремлювати об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

формульованого оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття / системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання, зокрема отримання даних, пропонуємо здійснювати під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути: за формою - індивідуальною, груповою, фронтальною; за способом виконання - усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), програмованою (з використанням електронних засобів навчання, дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти). З

урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, пропонуємо визначати оцінку як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення / інтегрованого курсу пропонуємо використовувати вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності пропонуємо оцінювальне судження називати вербальною оцінкою, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівневою оцінкою.

Вербальну і рівневу оцінки можуть виражати як усно, так і письмово. Рекомендуємо характеризувати процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання рекомендуємо визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: "початковий" (П), "середній" (С), "достатній" (Д), "високий" (В)". Пропонуємо враховувати, що оцінка буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах рекомендуємо виражати вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах - рівневою оцінкою на підставі рішення педагогічної ради (протокол №1 від 29.08.2024).

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання пропонуємо здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (додаток 22). Вона дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання та розроблена з урахуванням таких показників:

- якість знаннєвого складника компетентностей (дієвість, гнучкість, міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність; до того ж визначальними ознаками є дієвість і гнучкість знаннєвого складника, що виявляються у готовності учня/учениці застосовувати знання в навчальних ситуаціях);
- сформованість діяльнісного складника компетентностей за рівнями реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання і копіювання зразків, репродуктивний, продуктивний, продуктивно-творчий рівні;
- прояв мотиваційно-ціннісного складника компетентностей, а саме умотивованості, пізнавального інтересу, відповідальності, ініціативності.

Інформацію щодо сформованості певних результатів навчання учня/учениці та процесу їх досягнення, які учень/учениця виявляє під час виконання усних завдань, практичних робіт тощо, рекомендації щодо їх покращення учитель може фіксувати на носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденниках учнів тощо). Оцінювальні судження, записані у робочих зошитах, доцільно не дублювати на інших носіях зворотного зв'язку з батьками. Інформування рекомендуємо здійснювати для створення передумов покращення результатів навчання.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання рекомендуємо зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів загальної середньої освіти, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формування оцінювання. Рекомендуємо визначати підсумкову оцінку за рік з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна" пропонуємо здійснювати шляхом узагальнення даних, отриманих під час формування оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей кожному учню/учениці виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання пропонуємо за 10-15 днів до кінця навчального року узагальнити результати навчання учнів з предметів вивчення / інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначити стан сформованості / рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування. Учитель за рішенням педагогічної ради закладу освіти може фіксувати в класному журналі або лише на носії зворотного зв'язку з батьками попередню оцінку за результатами підсумкового оцінювання. Пропонуємо дотримуватись конфіденційності під час інформування учнів та їхніх батьків про результати оцінювання. У разі висловлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отримані результати, учитель може запропонувати їм індивідуалізовану діагностувальну роботу з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. Таку роботу учні, зазвичай, виконують в межах індивідуальної роботи під час уроку.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України "Про освіту" наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять державну підсумкову атестацію здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Базова та старша школа.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів основної та старшої школи

Наказом МОН від 02.08.2024 №1093 скасовано наказ МОН від 01.04.2022 №289 та затверджено рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів НУШ. У документі визначено загальні та галузеві критерії оцінювання, правила та процедуру проведення оцінювання й змінено форму документа, який демонструє навчальний поступ учня.

Оцінюванню навчальних досягнень учнів основної та старшої школи підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Оцінювання результатів навчання предметів / інтегрованих курсів вибіркового освітнього компонента не проводиться за рішенням педагогічної ради від 29.09.2024.

Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу.

Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оцінювальних судженнях. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями,

які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Держстандартом, і фактичними результатами навчання учнів. У додатку 1 до Рекомендацій наведено загальні критерії оцінювання, які визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і реалізуються за чотирма рівнями, що дає змогу здійснювати оцінювання за 12-бальною шкалою:

- початковий (1-3 бали);
- середній (4-6 балів);
- достатній (7-9 балів);
- високий (10-12 балів).

Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Загальні критерії оцінювання слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями (додаток 2 до Рекомендацій). У додатку визначені галузеві критерії із чітким описом кожного балу відповідно до груп результатів освітніх галузей:

Оцінювання здійснюють за визначеними критеріями, які дають змогу встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні й учениці.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів й учениць, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнівства з навчальних предметів, інтегрованих курсів здійснюють відповідно до загальних критеріїв оцінювання та галузевих критеріїв, у яких ураховано характеристики груп загальних результатів навчання відповідної освітньої галузі (додаток 21).

Оцінювання здійснюють із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо. Частотність і процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, педагоги визначають з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема.

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове). Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове). Під час організації оцінювання результатів навчання учнів рекомендовано педагогам:

- під час планування освітнього процесу на семестр визначати форми поточного і підсумкового оцінювання;

- формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі, які відповідають обов'язковим і очікуваним результатам навчання, визначених Держстандартом та модельним навчальним програмам;
- ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватись рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року;
- надавати учням зрозумілий, чіткий, доброзичливий і своєчасний зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період. Залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності його можна надавати в письмовій, усній або електронній формі;
- не протиставляти учнів один одному;
- акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень;
- індивідуально обговорювати з учнями труднощі в навчанні;
- створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям під час навчальної діяльності;
- створювати умови для активної участі учнів у процесі оцінювання, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільно визначати подальші кроки для покращення результатів навчання;
- коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Інструменти оцінювання

Під час вибору методів оцінювання слід враховувати особливості змісту навчального предмета, його обсяг, рівень узагальнення та вікові особливості учнів. Оцінювання результатів навчання можна проводити із застосуванням таких способів і засобів:

- усне опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження;
- аналіз портфоліо;
- письмові завдання (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);
- практичні завдання (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах);
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- навчальні проєкти;
- робота з картами, діаграмами;
- заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо;
- завдання з використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо); самооцінювання, взаємооцінювання;
- комплексне оцінювання.

За умови навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей цифрових технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Під час оцінювання слід застосовувати завдання різних когнітивних рівнів:

- на відтворення знань;
- на розуміння;
- на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях;
- уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність, процедури проведення та види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням:

- дидактичної мети;
- особливостей змісту навчального предмета (інтегрованого курсу);
- етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Дотримання академічної доброчесності

Під час оцінювання результатів навчання слід враховувати дотримання учнями принципів академічної доброчесності, зокрема:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

У разі їх порушення, зокрема списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), учитель може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня та його законних представників. Інформування батьків про результати навчання може відбуватися:

- під час індивідуальних зустрічей;
- шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо);
- фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

До оцінювання наскрізних умінь може долучатися шкільний психолог.

ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватись рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року;

- надавати учням зрозумілий, чіткий, доброзичливий і своєчасний зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період. Залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності його можна надавати в письмовій, усній або електронній формі;
- не протиставляти учнів один одному;
- акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень;
- індивідуально обговорювати з учнями труднощі в навчанні;

- створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям під час навчальної діяльності;
- створювати умови для активної участі учнів у процесі оцінювання, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільно визначати подальші кроки для покращення результатів навчання;
- коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Інструменти оцінювання

Під час вибору методів оцінювання слід враховувати особливості змісту навчального предмета, його обсяг, рівень узагальнення та вікові особливості учнів. Оцінювання результатів навчання можна проводити із застосуванням таких способів і засобів:

- усне опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження;
- аналіз портфоліо;
- письмові завдання (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);
- практичні завдання (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах);
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- навчальні проєкти;
- робота з картами, діаграмами;
- заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо;
- завдання з використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо); самооцінювання, взаємооцінювання;
- комплексне оцінювання.

За умови навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей цифрових технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Під час оцінювання слід застосовувати завдання різних когнітивних рівнів:

- на відтворення знань;
- на розуміння;
- на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях;
- уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність, процедури проведення та види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням:

- дидактичної мети;

- особливостей змісту навчального предмета (інтегрованого курсу);
- етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Дотримання академічної доброчесності

Під час оцінювання результатів навчання слід враховувати дотримання учнями принципів академічної доброчесності, зокрема:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

У разі їх порушення, зокрема списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), учитель може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня та його законних представників. Інформування батьків про результати навчання може відбуватися:

- під час індивідуальних зустрічей;
- шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденників учнів тощо);
- фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

До оцінювання наскрізних умінь може долучатися шкільний психолог.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 8-11 класів є поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання.

Оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи (8-9 класи) здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти») (у редакції наказу від 19.08.2016 №1009 (додаток 2).

Оцінювання навчальних досягнень учнів старшої школи (10-11 класи) здійснюється за 12-бальною системою (шкалою), відповідно до наказу МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти».

З метою забезпечення ефективних визначників якості навчальних досягнень та об'єктивного їх оцінювання в основній та старшій школі застосовується 12-бальна шкала оцінювання, побудована за принципом сумування набутих знань, умінь і навичок з урахуванням зростання рівня особистих досягнень учня.

Критерії 12-бальної системи оцінювання

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. ПОЧАТКОВИЙ	1	Учень володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями

	2	Учень володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні
	3	Учень володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
II.СЕРЕДНІЙ	4	Учень володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні
	5	Учень володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою вчителя логічно відтворити значну його частину
	6	Учень може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою вчителя може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки
III.ДОСТАТНІЙ	7	Учень здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
	8	Учень вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом вчителя, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом вчителя
	9	Учень вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
IV.ВИСОКИЙ	10	Учень виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених учителем
	11	Учень вільно висловлює думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях
	12	Учень виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання

Залежно від дидактичної мети використовують різні види контролю за навчанням:

- діагностичний (попередній) контроль має бути спрямований на визначення рівня освітньої компетентності учнів з певної проблематики. Напередодні вивчення теми, засвоєння якої має ґрунтуватися на раніше вивченому матеріалі, викладач з'ясовує рівень розуміння опорних знань, актуалізує їх;
- поточний контроль передбачає перевірку якості засвоєння знань у процесі вивчення конкретних тем;

- повторний контроль спрямований на створення умов для формування умінь і навичок, повторна перевірка якнайкраще сприяє переведенню знань з короткотермінової до довготривалої пам'яті;
- тематичний контроль пов'язаний з перевіркою рівня знань, умінь та навичок в обсязі розділу чи теми конкретної навчальної дисципліни;
- підсумковий контроль має своїм завданням з'ясувати рівень засвоєння учнями навчального матеріалу в кінці семестру або після завершення вивчення дисципліни.

Міністерство освіти і науки України та Український інститут розвитку освіти надали методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів із особливими освітніми потребами. В умовах інклюзивного навчання дані рекомендації та поради допоможуть адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб кожної дитини та відстежувати її прогрес.

Батьки можуть ознайомитися з результатами виконання тематичних діагностувальних робіт учнів під час індивідуальних зустрічей з учителем, а за умов дистанційного навчання – через передачу в закритій мережі фото-, сканкопій робіт.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці 1-4,5-7 класів.

РОЗДІЛ VI. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти закладу (нова редакція), схваленого педагогічною радою школи від 30.08.2021 (протокол № 1), у закладі здійснюється внутрішнє забезпечення якості освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти в закладі включає:

- стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

Критеріями ефективності внутрішньої системи забезпечення якості освіти є:

- досягнення здобувачів освіти, показники результатів їх навчання;
- відповідність показників успішності здобувачів освіти результатам їх навчання на кожному рівні повної загальної середньої освіти під час державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання;
- якісний склад та ефективність роботи педагогічних працівників;
- показник наявності освітніх, методичних і матеріально-технічних ресурсів для забезпечення якісного освітнього процесу.

Інструменти для здійснення моніторингу системи внутрішнього забезпечення якості освіти регламентовано наказом Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 № 54 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти».

Для забезпечення академічної доброчесності в освітньому закладі (ст.42 Закону України «Про освіту»), запобігання порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання, шахрайство, хабарництво, несанкціонована співпраця, службова недбалість, зловживання впливом), посилення відповідальності за порушення академічної доброчесності, всі учасники освітнього процесу дотримуються Положення про академічну доброчесність, затвердженого на засіданні педагогічної ради школи, протокол № 2 від 31.10.2019 р.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнуті до повторного проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); при моніторингу якості знань не зараховуються результати участі у

I етапі (шкільному) Всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах – робота учасника анулюється, не оцінюється. У разі повторних випадків списування учень не допускається до участі в інших олімпіадах, конкурсах.

За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники освітнього закладу можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

- при необ'єктивному оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти педагогічному працівнику рекомендується опрацювати критерії оцінювання знань. Факти систематичних порушень враховуються при встановленні кваліфікаційної категорії, присвоєнні педагогічного звання, щорічної винагороди;
- спотворене представлення у методичних розробках, публікаціях чужих ідей, використання інформації без посилань на джерела, фальсифікація наукових досліджень, неправдива інформація про власну освітню діяльність є підставою для відмови в присвоєнні або позбавленні раніше присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
- надання освітніх послуг за певну незаконну винагороду матеріального чи нематеріального характеру є підставою для притягнення педагогічного працівника до відповідальності судом першої інстанції.

Навчальний план початкової школи
 Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області,
 складений відповідно до Типового навчального плану для 1-2, 3-4 класів початкової школи з
 українською мовою навчання Типової освітньої програми для 1-2 класів та 3-4 класів,
 розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки
 України від 12.08.2022 року № 743) на 2024/2025 навчальний рік

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень				Разом
	1 класи	2-Б,2-В класи	3 класи	4-А,4-В класи	
Кількість класів	3	2	3	2	10
Українська мова	5	5	5	5	50
Іноземна мова (англійська)	2	3	3	3	27
Математика	3	3	4	4	35
Я досліджую світ*	7	8	7	7	72
Інформатика			1	1	5
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	10
Музичне мистецтво	1	1	1	1	10
Фізична культура	3	3	3	3	30
Усього	19+3	21+3	22+3	22+3	209+30
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1	10
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26	249
Індивідуальні консультації та групові заняття	1	1	1	1	10

* Розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна – 2; математична – 1; природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична – разом 4; інформатика – 1 (у 2 класі)

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Навчальний план початкової школи
Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області
для 2-А, 4-Б класів,

складений відповідно до таблиці 2 Навчального плану початкової школи з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (наказ Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 «Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (1-4 класи) на 2024/2025 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень		Разом
		2-А	4-Б	
Мовно-літературна (українська мова)	Українська мова	6	6	12
	Іноземна мова	3	3	6
Математична	Математика	4	4	8
Мовно-літературна (літературна)	Я пізнаю світ	1	1	2
Математична		1+0,5	1+1	2+1,5
Природнича		1	1	2
Соціальні і здоров'язбережувальна		1+0,5	1	2+0,5
Громадянська та історична		1	1	2
Технологічна		1	1	2
Фізкультурна*		1	1	2
Мистецька		1	1	2
Інформатична		Інформатика		1
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	4
Мистецька	Мистецтво	1	1	2
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведенням індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		22	23	
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		25	26	51

* Години, передбачені для фізичної культури (навчальні предмети «Я пізнаю світ» (1 год./тижд.) та «Фізична культура» (2 год./тижд.), не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Навчальний план основної школи
 Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області,
 складений відповідно до додатку 1, 3 Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120) на 2024/2025 навчальний рік

Освітня галузь	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах			Разом
		5 класи	6-Б, 6-В, 6-Г класи	7 класи	
Кількість класів		3	3	3	9
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	33
	Українська література	2	2	2	18
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	13,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5	31,5
Математична	Математика	5	5	-	30
	Алгебра			3	9
	Геометрія			2	6
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	-	12
	Біологія	-	-	2	6
	Географія		2	2	12
	Фізика			2	6
	Хімія			1	3
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1,5	1,5	1,5	13,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	2	-	-	6
	Інтегрований курс «Історія України. Всесвітня історія»	-	2,5		7,5
	Історія України.	-	-	1,5	4,5
	Всесвітня історія	-	-	1	3
Інформатична	Інформатика	1,5	1	2	13,5
Технологічна	Технології	2	2	2	18
Мистецька	Мистецтво		1	1	6
	Мистецтво: образотворче мистецтво	1			3
	Мистецтво: музичне мистецтво	1			3
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	27
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами		7,5	9,5	6,5	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	34	35	
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	
Індивідуальні консультації та групові заняття		1	3	1	15
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3	273+27

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого початкового навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Навчальний план основної школи
Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області,
для 6-А класу,
складений відповідно до таблиці 3 наказу Державної служби якості освіти від 21.06.2024 №
01-10/197 «Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект
України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)»
на 2024/2025 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Іноземна мова (англійська)	5
Математична	Математика	6
Природнича	Пізнаємо природу. Моя планета Земля	2
	Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття	1
	Географія	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Навчаємося разом	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	2,5
Технологічна	Технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Усього		33
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведенням індивідуальних консультацій та групових занять		1
Еврика		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		31
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		34

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Навчальний план основної школи
 Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області,
 складений відповідно до таблиці 1 Типової освітньої програми закладів загальної середньої
 освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України
 від 20.04.2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної
 середньої освіти II ступеня»,
 на 2024/2025 навчальний рік

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Усього годин
		8	9	
Кількість класів		3	2	5
Мови і літератури	Українська мова	2	2	10
	Українська література	2	2	10
	Іноземна мова (англійська)	3	3	15
	Зарубіжна література	2	2	10
Суспільство-знавство	Історія України	1,5	1,5	7,5
	Всесвітня історія	1+0,5	1+0,5	5+2,5
	Основи правознавства	-	1	2
Мистецтво	Мистецтво	1	1	5
Математика	Алгебра	2	2	10
	Геометрія	2	2	10
Природознавство	Біологія	2	2	10
	Географія	2	1,5	9
	Фізика	2	3	12
	Хімія	2	2	10
Технології	Трудове навчання	1	1	5
	Інформатика	2	2	10
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	5
	Фізична культура	3	3	15
Разом		28,5+3+0,5	30+3+0,5	145,5+15+2,5
Варіативна складова		3	3	15
Курси за вибором:		2,5	1	9,5
Живи за правилами		0,5		1,5
Синтаксис простого та простого ускладненого речення		1		3
Видатні постаті України к. XVI-XVIII ст.		1		3
Синтаксис складного речення			1	2
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		33	33	
Індивідуальні консультації та групові заняття		0	1,5	3
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31,5+3	33+3	160,5+15

Навчальний план старшої школи
 Ліцею № 3 Охтирської міської ради Сумської області,
 складений відповідно до таблиці 2, 3 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти
 III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 408, із
 змінами,
 на 2024/2025 навчальний рік

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				Усього годин
	10-А	10-Б	11-А	11-Б	
Українська мова	2	2+2	2	2+2	8+4
Українська література	2	2	2	2	8
Зарубіжна література	1	1	1	1	4
Іноземна мова (англійська)	2	2	2	2	8
Історія України	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+1,5	1,5+0,5	6+3
Всесвітня історія	1	1	1+2	1	4+2
Громадянська освіта	2	2			4
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3	3	3	12
Біологія і екологія	2	2	2	2	8
Географія	1,5	1,5	1	1	5
Фізика	3	3	3	3	12
Астрономія			1	1	2
Хімія	1,5	1,5	2	2	7
Фізична культура	3	3	3	3	12
Захист України	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	6+2
Вибірково-обов'язкові предмети					
Інформатика	1,5+3,5	1,5	1,5	1,5	6+3,5
Технології	1,5	1,5	1,5	1,5	6
Разом	27+3+4,5	27+3+3	26+3+4	26+3+3	106+12+14,5
Додаткові години	8	8	9	9	34
<i>Варіативна складова</i>	3,5	5	5	6	19,5
<i>Курси за вибором</i>	1	3	3	4	11
Історія України п.п. XX ст. в особах		1			1
Українське відродження у XX ст.			1	1	2
Становлення української державності			1	1	2
Шедеври модернізму: вивчення української і зарубіжної літератури у мистецькому контексті				1	1
Сучасне франкознавство		1			1
Стилістика української мови	1	1	1	1	4
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	33	33	33	33	
Всього (без урахування поділу класів на групи)	38	38	38	38	152
Індивідуальні консультації та групові заняття:	2,5	2	2	2	8,5
Математика	1	1	1	1	4
Історія України	0,5	1	0,5	0,5	2,5
Українська мова	1		0,5	0,5	2

* Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН 20.04.2018 № 408 (із змінами), листа МОН України від 11.08.2020 № 1/9-430 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020-2021 навчальному році» вивчається базовий предмет «Фізика і астрономія». Вивчення цього предмета здійснюватиметься як два окремі предмети – «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В. М.), «Астрономія» (за програмою авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. Я.); у навчальному плані (класному журналі) зазначаються два предмети (окремо фізика і окремо астрономія); у додаток до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти виставляються оцінки з двох предметів.

Індивідуальний навчальний план
для індивідуальної форми здобуття освіти (педагогічний патронаж)
учня 2-Б класу
на 204/2025 навчальний рік

Навчальний предмет	Кількість годин
Українська мова	3
Іноземна (англійська) мова	0,5
Я досліджую світ	3
Математика	2
Образотворче мистецтво	1
Музичне мистецтво	0,5
Фізична культура	звільнений
Усього годин	10

Індивідуальний навчальний план
для індивідуальної форми здобуття освіти (педагогічний патронаж)
учня 8-В класу
на 2024/2025 навчальний рік

Освітні галузі	Навчальний предмет	Кількість годин
Мови і література	Українська мова	1
	Українська література	1
	Іноземна мова	1
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія Україн.	1
	Всесвітня історія	1
Математика	Алгебра	1
	Геометрія	1
Природознавство	Географія	1
	Біологія	1
	Фізика	1
	Хімія	1
Мистецтво	Мистецтво	0,5
Технології	Трудове навчання	0,5
	Інформатика	0,5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5
	Фізична культура	звільнений
Усього годин		14

Індивідуальний навчальний план
для індивідуальної форми здобуття освіти (педагогічний патронаж)
учениці 8-В класу
на 2024/2025 навчальний рік

Освітні галузі	Навчальний предмет	Кількість годин
Мови і література	Українська мова	1
	Українська література	1
	Іноземна мова	1
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія Україн.	0,5
	Всесвітня історія	0,5

Математика	Алгебра	1
	Геометрія	1
Природознавство	Географія	1
	Біологія	1
	Фізика	1
	Хімія	1
Мистецтво	Мистецтво	0,5
Технології	Трудове навчання	0,5
	Інформатика	0,5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5
	Фізична культура	1
Усього годин		14